

17 ✓

40002

Anexo 7

C.N.S.A.S.

18

rect

C.N.S.A.S.

I N F O R M A R E

=====

cu privire la cazul LUCRETIU PATRASCANU

Pe baza Hotărîrii Secretariatului C.C. al P.C.R., un colectiv condus de tovarăşul Vasile Patilineţ şi format din Cornel Onescu - membru al C.C. al P.C.R. - Ministrul Afacerilor Interne, Grigore Răduică - şef de Secţie la C.C. al P.C.R., Ion Medrea - membru al Colegiului Central de Partid, Teodor Vasiliu - adjunct şef de Secţie la C.C. al P.C.R., Lefter Buru - Adjunct al Procurorului General şi Evghenie Tănase - şef de Direcţie la M.A.I., a examinat documentele care au stat la baza judecării şi condamnării lui LUCRETIU PATRASCANU.

Au fost studiate - începînd de la 20 noiembrie 1965 - în total 205 volume-dosare totalizînd 50.088 file. În afară de acest studiu nu s-a făcut nici o altă cercetare şi nu s-a discutat cu nimeni din cei care cunoşteau sau au avut vreun rol în legătură cu cazul PATRASCANU.

Din documentele studiate reies următoarele:

I.

LUCRETIU PATRASCANU a fost reţinut la 28 aprilie 1948 şi cercetat în primele 17 luni - de către o comisie de partid.

Din octombrie 1949, LUCRETIU PATRASCANU a fost cercetat la Serviciul Secret de Informaţii de un organ de anchetă condus de PETEA GONCEARUC.

De la sfîrşitul anului 1950 ancheta a fost continuată de Ministerul Afacerilor Interne pînă în primăvara anului 1954 cînd a fost trimis în faţa justiţiei.

Ancheta a durat, în total, şase ani de zile. Procesul s-a judecat în zilele de 6-13 aprilie 1954, iar sentinţa a fost pronunţată la 14 aprilie. În noaptea de 16/17 aprilie 1954 LUCRETIU PATRASCANU a fost executat.

Menționăm că materialul strîns în anchetă privind cazul PATRASCANU însumează 41.698 file, din care, la instanță, au fost trimise numai 7.802 file.

Instanța a primit dosarele la 31 martie 1954 și în aceeași zi a hotărît trimiterea acuzațiilor în judecată, comunicînd totodată acestora că din acea zi și pînă la data începerii procesului - 6 aprilie 1954 - dosarele de judecată sînt puse la dispoziția lor (Vol. 21 pag. 1, 7, 8)

Reiese că instanța a avut dosarele la dispoziția sa exclusivă - pînă la începerea procesului - doar o singură zi, ceea ce este cu totul insuficient pentru studierea materialelor în vederea luării hotărîrii de trimitere în judecată și desfășurării dezbaterilor.

II.

Principalele învinuiri reținute în sarcina lui LUCRETIU PATRASCANU sînt următoarele :

- a/. A fost informatorul siguranței și a colaborat cu autoritățile antonesciene;
- b/. Punîndu-se în slujba serviciilor de spionaj englez și apoi american, a acționat în vederea destrămării din interior a partidului și a transmis acestora informații cu caracter secret;
- c/. A încercat să organizeze o lovitură de stat, să acapareze puterea politică și să se autoimpună ca prim ministru în fruntea unui guvern cu o compoziție reacționară.
- d/. Atît înainte cît și după 23 August 1944 a avut atitudine și manifestări dușmănoase la adresa Uniunii Sovietice;
- e/. În scopul de a-și crea o platformă politică contrarevoluționară, a încercat să imprime o linie proprie naționalist-șovină, pregătind drumul restaurării dominației de clasă a burgheziei - linie concretizată

în cărțile pe care le-a scris și în discursurile provocatoare ce le-a rostit;

f/. Ca ministru al justiției a sabotat realizarea măsurilor trasate de partid și guvern, tergiversînd reforma justiției pînă la sfîrșitul anului 1947, a împiedicat sancționarea criminalilor de război și a intervenit direct pentru a salva de la pedeapsă criminali notorii;

g/. Prin oamenii săi, a organizat acțiuni de sabotaj la C.E.C., Ministerul de Finanțe și B.N.R., el însuși efectuînd trafic de aur și devize;

h/. A făcut pregătiri pentru a fugi din țară și a cunoscut planurile de fugă ale unor elemente reacționare pe care nu le-a adus la cunoștință organelor competente.

III.

Cu privire la învinuirea că LUCRETIU PATRASCANU a fost informator al siguranței și a colaborat cu autoritățile antonesciene.

Din studiul întregului material rezultă că nu există nici o dovadă din care să reiasă că LUCRETIU PATRASCANU a fost agent al siguranței.

Atît ancheta cît și instanța și-au bazat învinuirea că PATRASCANU a fost informator al siguranței, pe următoarele:

- În noiembrie 1952, BELU ZILBER a declarat la anchetă și apoi a susținut în fața instanței că VINTILA IONESCU, fostul șef al siguranței statului, i-a spus că a reușit la sfîrșitul anului 1936 să-l recruteze pe LUCRETIU PATRASCANU ca informator al siguranței (Vol. 17 pag. 14; Vol. 41 pag. 362-363).

Cele declarate de ZILBER nu sînt verosimile deoarece timp de aproape cinci ani de anchetă el nu a declarat nimic despre aceasta cu toate că anchetatorii l-au întrebat insistent iar pînă la acea dată ZILBER a făcut un număr mare de declarații și a scos în evidență fapte grave împotriva lui PATRASCANU.

Toate declarațiile date în cei aproape cinci ani de anchetă anterioară, de către ZILBER, dovedesc că el nu a avut nici cea mai mică intenție de a-l apăra pe PATRASCANU.

În memoriul adresat din închisoare Comisiei Controlului de Partid, în iunie 1963, ZILBER scrie: "...sînt gata oricînd să dovedesc în fața oricărui for de partid, că atît declarațiile mele din perioada 1952-1954, cît și cele ale martorilor acuzatori sînt în întregime false" (Vol. 181 pag. 28).

De două ori, cu prilejul unor arestări anterioare anului 1933, PATRASCANU a fost dus la VINTILA IONESCU dar nu există nici un material suspect în legătură cu motivele și condițiile în care s-a făcut aceasta.

RADU LECA, fostul comisar general de pe lîngă Centrala evreilor din perioada regimului antonescian, a declarat că în 1941, cînd urma să fie numit Director General al Siguranței a făcut apel la prietenul său VINTILA IONESCU pentru a-l ajuta împărtășindu-i din experiența sa de fost Director General al Siguranței. Cu acest prilej VINTILA IONESCU i-a vorbit și despre informatorii pe care acesta i-a avut în rîndul PARTIDULUI COMUNIST ROMAN.

Fiind întrebat în instanță dacă nu i s-a pomenit cumva și numele lui LUCRETIU PATRASCANU (printre informatori) de către VINTILA IONESCU, LECA a negat arătînd:

"Despre PATRASCANU mi s-a pomenit sub altă formă și cu altă ocazie. Mi s-a făcut aluzie la numele lui PATRASCANU cu ocazia cînd s-a făcut schimbul dintre ANA PAUKER și CODREANU din Basarabia și mi-a vorbit de el ca despre un comunist în general. Să vă spun cuvintele textual pe care mi le-a spus despre PATRASCANU: "că este un comunist de salon, este un flecar și că pentru el nu contează" (Vol.17 pag. 64-65).

- A fost considerat suspect faptul că deși LUCRETIU PATRASCANU a fost arestat de mai multe ori, după scurtă vreme, de fiecare dată i s-a dat drumul.

În perioada anilor 1924-1941 LUCRETIU PATRASCANU a fost arestat și eliberat de șase ori (Vol. 2 pag. 112-113).

Documentele examinate nu dau posibilitatea să se tragă concluzia că LUCRETIU PATRASCANU a fost arestat și apoi eliberat ca urmare a legăturilor sale cu siguranța. Nu există dovezi, nici măcar simple afirmații, din care să reiasă că altcineva ar fi avut de suferit de pe urma arestărilor și eliberărilor lui LUCRETIU PATRASCANU.

Singurul care a declarat că i s-a părut suspect modul cum a fost arestat, deținut și eliberat LUCRETIU PATRASCANU după evenimentele de la Grivița, este ȘANDRU OVIDIU. El a motivat această suspiciune prin aceea că LUCRETIU PATRASCANU a fost arestat la circa 10 zile după evenimentele de la Grivița, a fost închis într-o cameră separată de muncitorii arestați iar la scurt timp a fost pus în libertate și nu a fost implicat în procesul ce a urmat (Vol. 3 pag. 289).

Cu privire la această arestare, în dosarele de anchetă, în afară de declarația lui ȘANDRU OVIDIU, nu mai există nimic altceva decât declarațiile lui LUCRETIU PATRASCANU, care a arătat că a fost deținut la Jilava circa 2 luni de zile, după care a fost pus în libertate împreună cu un grup de 200 ceferiști și că, deși a figurat ulterior printre acuzați, nu a putut fi judecat cu primul lot, deoarece era plecat ilegal din țară, fiind trimis ca reprezentant al partidului la Comintern (Vol. 2 pag. 113, 169).

Din dosarul de siguranță a lui PATRASCANU reiese că acesta era bănuیت că are legături cu unii din conducătorii muncitorilor de la C.F.R. și că face parte dintre inspiratorii grevei din februarie 1933.

Intr-o notă din 23 martie 1933, aflată în acest dosar, se arată că "în urma anchetei făcute a fost pus sub inculpare și LUCRETIU PATRASCANU care în timpul deținerii sale la închisoarea Jilava a inspirat apariția unei publicațiuni intitulată "Jilava Roșie" cu scopul de a răzvrăti pe deținuții comuniști" (Fond nr.95 dosar nr. 31; Vol. 2 pag. 29 - Arhiva C.C. al P.C.R.).

- In perioada premergătoare războiului și a războiului antisovietic, deși ceilalți conducători comuniști erau în închisoare sau lagăre, PATRASCANU a primit doar domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului și i s-au dat repetate aprobări de a veni în București.

Este adevărat că începînd din 1940 PATRASCANU a fost internat în lagăr numai cca.cinci luni în 1940 și opt luni în 1943 iar în restul timpului pînă în 1944 el a avut domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului unde părinții săi aveau o vilă.

Din documente rezultă că eliberarea din lagăr în 1940 și apoi în 1943, stabilirea domiciliului obligatoriu în 1941

precum și aprobările date de a veni în București la sfârșitul anului 1943 și începutul lui 1944, au fost urmare a faptului că familia de intelectuali a lui PATRASCANU era cunoscută și apreciată de anumite persoane cu funcții importante în aparatul de stat. La aceste persoane au intervenit PATRASCANU, soția și mama lui cât și alte rude apropiate. Printre rudele sale apropiate care au intervenit au fost: colonelul STOICA STEFAN, care atunci era Secretar General la Ministerul Inzestrării Armatei și colonelul ULEA OCTAV, care făcea parte din maresalațul curții regale. Amândoi erau veri ai lui PATRASCANU (Vol. 5 pag. 234-235, 240-242; Vol. 8 pag. 29; Vol. 128 pag. 38).

De asemenea PATRASCANU, în urma supravegherii de către siguranță de-a lungul anilor, a ajuns să fie cunoscut de către aceasta, ca un intelectual comunist, teoretician convins de o idee și devotat ei, dar care nu era în stare să desfășoare acțiuni "subversive" (Vol. 5 pag. 337; Vol. 132 pag. 90).

Acestea au fost condițiile care au favorizat situația de care s-a bucurat LUCRETIU PATRASCANU spre deosebire de alți comuniști care au fost arestați.

Printre documentele examinate nu s-a găsit nici o dovadă din care să reiasă că fixarea domiciliului obligatoriu pentru LUCRETIU PATRASCANU și posibilitatea ce i-a fost creiată, începând din toamna anului 1943, de a veni uneori în București, au fost urmarea legăturilor sale vinovate cu siguranța.

- În perioada cât a avut domiciliu obligatoriu a fost supravegheat strict personal de către șeful postului de jandarmi, de informatorii acestuia cât și de agenții de la chestura poliției județului Prahova, iar când venea în București era permanent supravegheat de cel puțin doi agenți (Vol. 4 pag. 7, 38, 82-84; Vol. 5 pag. 268, 270, 274, 314, 317-318).

- Din anul 1940 și pînă la începutul anului 1944, PATRASCANU nu a mai avut o legătură permanentă de partid, ori tocmai în această perioadă siguranța a dat cele mai grele lovituri partidului prin arestările făcute (Vol. 54 pag. 54; Vol. 1 pag. 55; Vol. 45 pag. 377).

- PATRASCANU a cunoscut și a luat parte la pregătirea și înlăturarea lui FORIS, în aprilie 1944, dar siguranța nu a aflat decât în august 1944 că FORIS ar fi fost înlăturat și că Partidul Comunist ar avea o nouă conducere. (Rapoarte de la Siguranță din vara anului 1944 și declarația dată în februarie 1963 de ION TAFLARU, fost comisar șef de Siguranță pentru problema comunistă).

- În decembrie 1943, PATRASCANU a primit aprobarea să vină pentru 20 de zile în București pe motiv de boală, iar după expirarea acestui termen a obținut aprobări succesive de prelungire a șederii în Capitală pînă în mai 1944. De la această dată nemai primind aprobări pentru prelungire, PATRASCANU a trecut în ilegalitate și nu s-a mai înapoiat la Poiana Tapului. În rapoartele siguranței și declarațiile agenților de siguranță se arată că după ce PATRASCANU a dispărut, el a fost continuu și insistent căutat dar n-a fost găsit pînă la 23 August 1944 (Vol. 132 pag. 121).

- La începutul anului 1943 - în condiții suspecte - a fost internat în lagărul de la Tîrgu Jiu și apoi a fost scos din lagăr în august același an.

- În unele declarații obținute de anchetă referitor la această problemă, se arată că internarea lui PATRASCANU în lagăr la începutul anului 1943, s-a datorat înfrîngerii suferite de trupele germano-române pe frontul de la Stalingrad, regimul antonescian luînd măsuri de prevedere împotriva tuturor celor care ar fi putut să se folosească de situația politică creată în urma eșecului de pe front (Vol. 15 pag. 97-98).

Sînt însă și declarații ale lui KOFLER și JAK BERMAN în care se arată că PATRASCANU ar fi fost internat în lagărul Tg.Jiu pe baza indicațiilor spionajului englez, prin ALEXANDRU STEFANESCU, cu dublu scop: pe de o parte să facă legătura cu anumiți oameni internați care interesa serviciul de spionaj englez, iar pe de altă parte PATRASCANU să-și creeze o aureolă de comunist lagherist pentru ca apoi, sub această aureolă, să fie folosit pentru a lovi în partid din interior.

- KOFLER a făcut asemenea declarație la 16 august 1950. Ulterior el a retractat-o recunoscînd că este o declarație mincinoasă la fel ca și toate declarațiile date de el în august 1950 (Vol. 21 pag. 92, 93/2).

- Pe declarațiile date de JAK BERMAN nu se poate pune bază. Inițial el a negat că l-ar fi cunoscut pe LUCRETIU PATRASCANU și ar ști ceva despre el. (Vol. 35 pag. 17, 22). Abia de la 30 noiembrie 1952 a început să facă declarații în sensul celor afirmate anterior de KOFLER dar pe care acesta, pînă la urmă, le-a retractat. Dintr-o verificare făcută de anchetă asupra declarațiilor date de BERMAN după noiembrie 1952 cu privire la natura relațiilor cu PATRASCANU și ALEXANDRU STEFANESCU, a reeșit că BERMAN a spus minciuni (Vol. 35 pag. 131, 139, 149, 257, 300, 305, 324, 349-350).

BERMAN a afirmat că ALEXANDRU STEFANESCU ar fi aranjat cu RINZESCU, fost șef al corpului detectivilor, internarea în lagăr a lui LUCRETIU PATRASCANU (Vol. 36 pag. 34). RINZESCU infirmă cele arătate de BERMAN, declarînd: "În timpul cît am fost șeful corpului detectivilor, nu am știut altceva despre PATRASCANU decît că această persoană există și că făcea parte din Partidul Comunist... Nu știu altceva despre PATRASCANU în afară de ceea ce am arătat ca fiind cunoscut de mine în timpul războiului și în ce privește vreo internare în lagăr a lui PATRASCANU în timpul cît eram șeful corpului detectivilor, eu nu cunosc și de asemenea nu știu nici persoana care ar fi dispus vreo internare în lagăr a lui PATRASCANU în acel timp" (Vol. 8 pag. 48-49).

ALEXANDRU STEFANESCU a negat tot timpul că ar fi avut vreo altă legătură cu LUCRETIU PATRASCANU decît cea antifascistă și de pregătire a insurecției armate, iar BERMAN nu a fost confruntat cu ALEXANDRU STEFANESCU și cu LUCRETIU PATRASCANU în legătură cu această problemă.

- Privitor la scoaterea din lagăr, PATRASCANU, soția și alți membrii ai familiei au declarat că aceasta s-a obținut ca urmare a intervenției și a sumelor de bani dați colonelului GELEP fost secretar general la Ministerul de Interne.

LEOVEANU SERBAN, fost director al lagărului Tg.Jiu, confirmă faptul că GELEP a intervenit pentru eliberarea lui PATRASCANU (Vol. 15 pag. 121).

De asemenea, DRANICEANU DUMITRU, fost inspector de poliție, care a făcut parte din comisia de avizare a eliberării lui PATRASCANU din lagăr, precum și numeroasele cereri ale familiei lui PATRASCANU, existente la dosarul său de siguranță, confirmă faptul că nu a fost nimic suspect în legătură cu eliberarea din lagăr a acestuia (Vol. 5 pag. 337).

- În anii războiului antisovietic LUCRETIU PATRASCANU a colaborat cu autoritățile antonesciene, a fost primit de mai multe ori în audiență la PIKI VASILIU și la propunerea acestuia a acceptat să se întâlnească cu ION ANTONESCU în vederea începerii tratativelor de armistițiu cu Uniunea Sovietică.

- Din documente reese că mama lui PATRASCANU a fost la PIKI VASILIU în mai multe rînduri cu cereri de eliberare din lagăr a fiului ei sau pentru a obține aprobări ca acesta să vină în București iar LUCRETIU PATRASCANU a fost la el de 2-3 ori în

primăvara anului 1944, în scopul de a obține prelungiri pentru șederea în Capitală, cu excepția unei singure întrevederi care a avut loc la cererea lui PIKI VASILIU.

Nu există nici o declarație sau alt document din care să reiasă cu certitudine că între LUCRETIU PATRASCANU și PIKI VASILIU ar fi fost legături de colaborare. Atît el cît și mama sa, au intervenit la PIKI VASILIU deoarece acesta era un vechi cunoscut al familiei.

TOBESCU CONSTANTIN, fost director al poliției, siguranței și jandarmeriei în perioada 1940-1944, a declarat că: "Generalul VASILIU cunoștea de mai mult timp pe Dl. PATRASCANU și pe mama acestuia. Mi-a spus Gl. VASILIU că este foarte bun prieten cu d-na PATRASCANU, mama, încă din copilărie pe cînd se găseau împreună la Focșani... Precizez însă, că eu am văzut pe dl. PATRASCANU de două ori în cabinetul lui VASILIU la București pe timpul cît acesta se găsea în această situație, adică se găsea în București cu aprobare" (Vol. 8 pag. 18-19).

Fostul șef de cabinet a lui PIKI VASILIU în perioada 1942-1944 - colonelul MADIRJAC ALEXANDRU - a declarat:

"Pe PATRASCANU l-am cunoscut pentru prima dată la sfîrșitul lunii mai sau începutul lunii iunie 1944 cînd a venit la minister și a solicitat să fie primit în audiență la PIKI VASILIU... Scopul propriu zis al vizitelor făcute de PATRASCANU lui PIKI VASILIU nu-l cunosc, însă din modul degajat cum s-a prezentat PATRASCANU, din modul cum l-a primit VASILIU, deschizîndu-i personal ușa și invitîndu-l, precum și din modul de prezentare în două rînduri a mamei lui PATRASCANU în audiență la PIKI VASILIU și din acela al venirii la minister în iunie 1944 a colonelului ULEA (văr cu PATRASCANU)) pentru a anunța pe VASILIU că acesta (PATRASCANU) se află la ferma lui din Colentina, am dedus și deduc că PATRASCANU era sub protecția lui VASILIU" (Vol. 15 pag. 74-75).

-PATRASCANU a declarat că, în primăvara anului 1944, a fost chemat la PIKI VASILIU și acesta i-a propus să meargă la o întâlnire cu ION ANTONESCU în vederea unui schimb de păreri referitor la situația politică creată în urma înfrîngerilor de pe front (Vol. 14 pag. 419-421).

PATRASCANU a acceptat propunerea făcută dar întâlnirea nu a avut loc deoarece ANTONESCU s-a răzgîndit între timp, el nefiind de acord cu punctul de vedere transmis de PATRASCANU prin PIKI VASILIU ca delegația pentru armistițiu cu U.R.S.S. să reprezinte poporul, nu guvernul ANTONESCU. PATRASCANU afirmă că despre propunerea făcută de PIKI VASILIU a informat conducerea Partidului care a fost de acord să meargă la întâlnirea cu ANTONESCU (Vol. 14 pag. 420).

- În afară de cele de mai sus, alte documente, care să se refere la legăturile lui PATRASCANU cu autoritățile antonesciene, nu există.

IV.

Cu privire la învinuirea că LUCRETIU PATRASCANU, punându-se în slujba serviciilor de spionaj englez și apoi american, a acționat în vederea destrămării din interior a partidului și a transmis acestora informații cu caracter secret.

Din studiul materialului documentar rezultă că învinuirea a fost reținută pe baza unor declarații, obținute după vreme îndelungată de cercetări, prin constrângere și sugerare a ceea ce trebuie declarat.

Pînă la data de 6 decembrie 1949 - așa cum rezultă din materialul care a stat la baza condamnării lui PATRASCANU - nu a existat nici un document, nici o mărturie din care să reiasă că el a fost agent al serviciilor de spionaj anglo-americane. Astfel, de "dovezi" au început să apară abia după publicarea în presă, la data de mai sus, a raportului prezentat de GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ la Consfătuirea Biroului Informativ al Partidului Comunist care a avut loc în a doua jumătate a lunii noiembrie 1949, raport în care se arată că: "Faptele date la iveală la procesul de la Budapesta, în Republica Populară Bulgaria, în Republica Populară Română și în celelalte țări de democrație populară au dovedit pe deplin că TITO, ... PATRASCANU și cei care împărtășesc ideile lor

sînt agenți ai serviciilor de spionaj imperialiste anglo-americane. Acești spioni și trădători odioși au ajutat încă în cursul celui de al doilea război mondial pe imperialiștii anglo-americani să pregătească puncte de sprijin pentru realizarea planului de dominație mondială. Această bandă de spioni și trădători a fost introdusă ca un cal troian în rîndurile partidelor comuniste și muncitorești. Executînd ordinele stăpînilor lor, ei urmărea țelul criminal de a pune mîna pe conducerea partidului și pe puterea de stat în țările în care clasa muncitoare a venit la putere, de a înăbuși mișcarea revoluționară și de a asigura restaurarea dominației burgheziei" (Gh. Gheorghiu-Dej - Articole și Cuvîntări Ed. III pag. 412).

După apariția acestui raport, organele de anchetă au acționat în scopul obținerii de mărturii pentru a se confirma cele arătate în cuprinsul lui.

La 13 decembrie 1949 a fost arestat REMUS KOFLER. Acesta, deși cunoștea ceea ce se publicase în presă în legătură cu PATRASCANU și a făcut unele declarații compromițătoare la adresa lui, totuși timp de 8 luni de anchetă nu a arătat nimic privitor la faptul că PATRASCANU ar fi avut legături cu STEFANESCU înainte de 5 aprilie 1944.

KOFLER a condus, în perioada 1937-1944, Comisia Centrală Financiară a Partidului avînd colaboratori apropiați pe EMIL CALMANOVICI și JAK BERMAN. În perioada războiului a fost atras - cu aprobarea conducerii Partidului - ca susținător din punct de vedere bănesc și AL. STEFANESCU, mare industriaș legat de capitalul englez, cunoscut cu vederi antihitleriste și anglofile (Vol. 23 pag. 92-94; Vol. 35 pag. 22; Vol. 46 pag. 17-20; Vol. 130 pag. 181-182).

Acesta, desfășurînd o activitate antihitleristă, a început să aibe din toamna anului 1943, împreună cu IULIU MANIU și alții, legături printr-un post de radio-emisie-recepție cu comandamentul englez de la Cairo. Pe această cale a transmis unele informații despre situația din România, în special în legătură cu războiul și de asemenea, a primit anumite informații de la Cairo (Vol. 23 pag. 94, 106-107, 109).

Principalele informații transmise precum și cele primite de la Cairo au fost comunicate și P.C.R. prin Comisia Centrală Financiară și în special prin EMIL CALMANOVICI.

Schimbul de informații cu Cairo a existat îndeosebi începînd din primăvara anului 1944 (Vol. 23 pag. 29; Vol. 46 pag. 96-98, 117).

De menționat că după înlăturarea lui FORIS din conducerea Partidului, în aprilie 1944, noua conducere a Partidului a dat sarcină lui KOFLER și Comisiei Centrale Financiare să

mențină în continuare legăturile cu STEFANESCU și să transmită la conducerea Partidului informațiile primite de la acesta, ceea ce s-a și realizat (Vol.45 pag.111, 116; Vol.47 pag.154-155).

În sensul celor arătate mai sus a dat KOFLER declarații la anchetă pînă la 1 august 1950, iar cele arătate de el au fost confirmate printr-o serie de acte originale și prin declarațiile lui CALMANOVICI, STEFANESCU și DRAGOS POP precum și prin primele declarații ale lui BERMAN (Vol.45 pag.99, 109-110; Vol.23 pag.8, 29-30, 52-53; Vol.35 pag.22).

În cursul lunii august 1950 KOFLER și-a schimbat declarațiile și a arătat că el a avut cu STEFANESCU legături de spionaj și că această activitate a desfășurat-o împreună cu PATRASCANU. El a arătat în esență că începînd din vara anului 1942 și pînă la 23 August 1944 au avut loc pe această linie o serie de consfătuiri secrete la care au participat, de obicei, ALEXANDRU STEFANESCU, LUCRETIU PATRASCANU, STEFAN FORIS și REMUS KOFLER, iar în unele cazuri și VICTORIA SIRBU și TITEL PETRESCU. Aceste declarații au fost însă retractate ulterior încă de la anchetă, KOFLER revenind, în special în fața instanței, la declarațiile date de el inițial (Vol. 17 pag. 263).

În fața Tribunalului a arătat că în august 1950 a dat declarații mincinoase "pentru că am crezut că este în interesul meu, cît și al partidului ca să lovesc în PATRASCANU și FORIS" (Vol. 17 pag. 284).

La 26 mai 1951 a fost arestat EMIL CALMANOVICI. De la această dată și pînă în toamna anului 1952, prin mai multe declarații el a negat că ar fi desfășurat vreo activitate pe linie de spionaj, arătînd, în mod constant, că a avut legături cu STEFANESCU numai pe linia Comisiei Centrale Financiare a Partidului iar pe PATRASCANU l-a cunoscut abia după 23 August 1944.

De asemenea, el a arătat că știe că PATRASCANU s-a întâlnit cu STEFANESCU de două ori în primăvara și vara anului 1944.

De menționat că pînă în toamna anului 1952, în cei peste 4 ani de anchetă în cazul PATRASCANU, nu se stabiliseră fapte și nu se "strînseseră suficiente dovezi" pe baza cărora PATRASCANU să poată fi trimis în judecată.

În august 1952, lt.col. SOLTUȚIU ION, a propus fostului general PINTILIE și consilierului sovietic, ca ancheta cazului PATRASCANU să fie scoasă de sub conducerea Direcției de Anchete din M.A.I. și să fie preluată de un grup de anchetă, special constituit ceea ce s-a și aprobat (Vol. 16 pag. 2). Lt. col. SOLTUȚIU ION

primind sarcina să conducă acest grup de anchetă, încă de la început, el a pus următoarea rezoluție pe sinteza întocmită asupra rezultatelor cercetărilor efectuate în perioada 1948-1952: "20-IX-1952. Nu sîntem de acord cu prezenta sinteză generală deoarece ea prezintă grupul "PATRASCANU" într-o formă falsă care nu corespunde cu realitatea. Grupul PATRASCANU este o bandă contrarevoluționară care împreună cu toate forțele reacționare din interiorul și din afara țării, au luptat pentru răsturnarea regimului nostru și a statului nostru. Felul cum sînt redată aici lucrurile pare că PATRASCANU cu banda lui are numai "greșeli". Aici nu-i vorba de "greșeli" ci de acțiuni criminale, împotriva statului și a partidului" (Vol.12 pag.1).

Din acest moment ancheta a acționat în sensul obținerii de confirmări care să susțină cele arătate mai sus. Printre cei care au fost determinați încă în cursul lunii octombrie 1952 să declare că PATRASCANU a desfășurat activitate antistatală și de spionaj a fost și EMIL CALMANOVICI.

La 22 octombrie 1952 acesta retractînd declarațiile sale inițiale, a vorbit despre unele consfătuiri secrete pe linie de spionaj care ar fi avut loc la sfîrșitul anilor 1942 și 1943 și la care, în afară de el, a mai participat și STEFANESCU, PATRASCANU, KOFLER și BERMAN. Această versiune a fost însă ulterior retractată chiar de la anchetă și apoi din nou reluată, tot la anchetă, la data de 12-13 februarie 1953 precizîndu-se de data aceasta, că legăturile celor de mai sus cu STEFANESCU datau încă din 1939. Si această versiune a fost retractată în instanță, CALMANOVICI revenind la declarațiile sale inițiale (Vol.17 pag. 208, 210, 213, 216-217).

CALMANOVICI a arătat că pînă în toamna anului 1952 i s-a sugerat și apoi i s-a pretins, de către organele de anchetă, să declare într-un anumit sens contra lui PATRASCANU, exercitîndu-se totodată asupra sa presiuni deosebite, morale și fizice. Pînă la proces și după aceea CALMANOVICI motivează în felul următor de ce a dat unele declarații mincinoase:

"După două luni de anchetă am fost ținut fără să mi se spuie nici o vorbă, mi se dădea cărți, discursuri ale lui GHEORGHIU DEJ, în care PATRASCANU era calificat ca agent imperialist, nimic nu era întîmplător. De altfel mi s-a spus că nici o carte nu am căpătat-o din întîmplare" (Vol.168 pag.88).

"Mi s-a arătat clar că este vorba să inventez fapte în care să mă implic în contra lui STEFANESCU, PATRASCANU și KOFLER" (Vol.168 pag.91).

"Apoi am fost bătut, trimis în beci cu tot felul de pretexte, în mod neștiințific, neresios și iar am fost bătut" (Vol.168 pag.90).

"Ancheta și justiția nu mi-au dat posibilitatea de a lămurii faptele reale din viața mea, fetișizînd semnătura mea pusă pe declarații cu isprăvi criminale în care acționează "o armată de informatori", de stafii care n-au existat, care s-au născut în noaptea de 12-13.II.1953 sub bagheta magică a domnului anchetator" (Vol.168 pag.18).

"Momentul 12.II.1953: Acțiune verbală impresionantă în numele partidului, alături de care trebuie să stau, eu comunist, marxist, să fac o muncă sfântă, revoluționară, lovind în cei trei dușmani ai partidului, căci am o obligație morală de a fi repede cu soția și copilul, căci am realizări importante la activul meu. Mi se cere să adopt linia pe care mi-o dă ancheta. Numai așa pot fi repede liber. Totul spus categoric, solemn, întărit prin repetate angajări ale cuvîntului de onoare. Am crezut în sinceritatea asigurărilor" (Vol.168 pag.21-22).

La 15 octombrie 1952 a fost arestat și JAK BERMAN.

În declarațiile date de acesta pînă la 20 noiembrie 1952 nu a arătat nimic referitor la PATRASCANU, deși, la întrebarea anchetatorului el a indicat persoanele cu care a avut legături pe linie politică în cursul anilor 1940-1944, precum și persoanele despre care avea cunoștință că au săvîrșit fapte împotriva securității statului, (numind pe KOFLER, STEFANESCU și AUSNIT).

Începînd de la 20 noiembrie 1952, BERMAN a dat o serie de declarații (care conțin multe contradicții și prezintă faptele în mai multe versiuni) arătînd în final, în fața instanței, că PATRASCANU a avut legături de spionaj cu ALEXANDRU STEFANESCU încă din anul 1940 și că aceștia, împreună cu el, KOFLER și CALMANOVICI s-au întîlnit, în cursul anilor 1940-1944, pentru a discuta și stabili măsurile ce urmau să fie luate în vederea destrămării partidului.

BERMAN este singurul care nu a retractat declarațiile date în legătură cu activitatea de spionaj ce se reține că a fost desfășurată pînă la 23 August 1944.

În cursul anchetei, fiind verificate unele afirmații făcute de BERMAN - în special în legătură cu rețeaua de informatori pe linia PATRASCANU-STEFANESCU - s-au constatat a fi minciunoase (Vol. 35 pag. 257, 324) . Când a fost întrebat de ce a spus minciuni, BERMAN a răspuns:

"Pentru că eram mereu întrebat și eu nu știam altceva...

Mi-a fost frică de bătaie" (Vol. 35 pag. 325, 329).

Cu toate acestea, și deși declarațiile lui BERMAN erau pline de contradicții și nu se coroborau cu alte probe, ele au constituit temeiul acuzației că PATRASCANU a desfășurat activitate de spionaj înainte de 23 August 1944.

Din ansamblul documentelor examinate nu rezultă că LUCRETIU PATRASCANU ar fi desfășurat activitatea de spionaj despre care se vorbește. În perioada 1940-1944 el a fost fie internat în lagăr fie cu domiciliu obligatoriu fiind supus unei stricte supravegheri din partea organelor de siguranță, jandarmerie și poliție.

În primăvara și vara anului 1944, PATRASCANU a avut unele întrevederi cu ALEXANDRU STEFANESCU, el susținând că acestea au fost urmarea sarcinii primite din partea conducerii partidului în vederea pregătirii insurecției armate. Aceasta rezultă și dintr-o scrisoare a Secretariatului Partidului adresată lui KOFLER la 28 iunie 1944 în care se arată: "6. Despre legăturile lui tov.ANDREI (PATRASCANU n.n.) cu ION (STEFANESCU n.n.) și cu alte persoane, cred că nu trebuie să intereseze pe tovarășii de la C.C.F. Este un secret de muncă în afară de preocuparea lor. Ia măsura te rog ca despre acest lucru să nu se mai palavragească în interesul securității. Același lucru despre munca concretă de război - munca se face și aceasta este principalul" (Vol. 47 pag. 154).

Menționăm că această scrisoare a fost determinată de faptul că, BERMAN și CALMANOVICI aflând că PATRASCANU a luat legătură cu STEFANESCU, s-au alarmat și au cerut conducerii Partidului prin KOFLER să li se precizeze cine va ține legătura în continuare cu STEFANESCU; aceasta deoarece LUCRETIU PATRASCANU, fiind un comunist cunoscut și urmărit de siguranță, mergând la STEFANESCU cu care aveau legături și ei le puneau în pericol securitatea lor cât și a altor activiști din Comisia Centrală Financiară (Vol. 45 pag. 116; Vol. 46 pag. 125). Se infirmă deci versiunea că ar fi existat legături între PATRASCANU pe de o parte, CALMANOVICI, BERMAN, KOFLER și STEFANESCU, pe de altă parte, anterioare anului 1944.

Tot din toamna anului 1952, s-au obținut "dovezi" prin declarațiile date de persoane aflate în anturajul lui LUCRETIU PATRASCANU și anume de ZILBER HERBERT, LENA CONSTANTE, HARY BRAUNER și TOROSIAN HERANDT în sensul că PATRASCANU, împreună cu ei, după 23 August 1944, a desfășurat activitate trădătoare furnizând informații cu caracter secret englezilor și americanilor.

- ZILBER HERBERT a fost recrutat la sfârșitul anului 1944, începutul lui 1945, ca agent al serviciului sovietic de informații (Vol.39 pag.53-60; Vol.40 pag.103). În această calitate el a primit sarcina să intre în legătură cu MADISON și ROBERTS, ofițeri americani, atașați pe lângă reprezentanța americană din țara noastră (Vol.40 pag.107-110). ZILBER i-a destăinuit lui PATRASCANU calitatea lui și sarcina primită, informându-l însă că MADISON este "muncitor tipograf, cu vederi progresiste - comunist chiar" și ulterior i-a propus lui PATRASCANU să-i facă cunoștință cu acesta întrucât el dorește să cunoască conducători ai Partidului Comunist Român. PATRASCANU după oarecare ezitare a acceptat propunerea, considerând că aceasta ar fi utilă atît regimului nostru cît și activității lui ZILBER (Vol.2 pag.228-229; Vol.37 pag.549). El a cerut însă ca întîlnirea să nu aibă un caracter oficial și în general să nu se afle despre ea. ZILBER a organizat întîlnirea la domiciliul LENEI CONSTANTE, iar PATRASCANU a invitat-o și pe soția sa să participe la întîlnire, lucru care s-a și realizat. Întîlnirea a durat circa 30 minute și a avut caracterul unei întrevederi protocolare, ZILBER făcînd oficiul de traducător (Vol.38 pag.303-304, 353).

Ulterior, la începutul anului 1947, cînd PATRASCANU se afla la Paris pentru semnarea Tratatului de Pace, a fost căutat prin TOROSIAN și apoi vizitat de MADISON care s-a interesat de ZILBER înmînîndu-i pentru acesta o scrisoare și un stilou. Cu acest prilej, neexistînd un traducător, nu s-a putut încheia o conversație, iar vizita a durat doar cîteva minute.

După peste 4 ani și jumătate de anchetă, în toamna anului 1952, ZILBER a declarat că legăturile pe care le-a avut împreună cu PATRASCANU, cu MADISON, au fost legături de spionaj în favoarea americanilor.

Intr-un memoriu adresat conducerii de stat în februarie 1966, ZILBER motivează în felul următor declarațiile date de el în legătură cu activitatea de spionaj:

"...mi-a cerut să declar toate crimele făcute de LUCRETIU PATRASCANU... Pentru a mă convinge, am fost bătut o primă

dată în noaptea de 17/18 septembrie 1952 și pentru a mă îndemna să nu ezit am fost bătut de trei ori la tălpi în noaptea de 24/25 septembrie 1952. Am înțeles despre ce este vorba și m-am declarat agent de siguranță, spion anglo-american... Bineînțeles că în numeroase declarații am declarat toate complicitățile. Apoi a urmat procesul..Pentru a evita glonțul mi-am susținut declarațiile".

De menționat că memorii cu asemenea conținut au fost făcute de ZILBER și anterior, încă în perioada când se afla în închisoare.

- Înainte de război, LENA CONSTANTE [REDACTED]

[REDACTED] NICOLE GROSS, inginer petrolist care, în 1940, a fost nevoit să părăsească țara din cauza persecuțiilor rasiale din partea legionarilor. Inițial, GROSS a plecat în Izrael, apoi la Cairo, iar după război în Anglia. În timpul războiului, când se afla la Cairo, NICOLE GROSS a fost utilizat pentru emisiunile în limba română ale postului de radio englez.

După război LENA CONSTANTE a menținut sporadic legături prin scrisori cu NICOLE GROSS, iar în toamna anului 1947 s-a întâlnit cu acesta pentru câteva zile, la Praga [REDACTED]

După trei ani de anchetă, LENA CONSTANTE a fost determinată să declare că a transmis lui NICOLE GROSS unele informații, privind "situația din țară" și că despre aceasta a avut cunoștință și PATRASCANU.

Referindu-se la condițiile în care a făcut asemenea declarații, LENA CONSTANTE, la 8 ianuarie 1952, a arătat că a fost ținută în anchetă zi și noapte, amenințată, i s-a sugerat ce anume să declare, i s-a spus că ZILBER și PATRASCANU au recunoscut că prin intermediul ei au avut legături informativ cu NICOLE GROSS, ea fiind convinsă însă de contrariu și-a dat seama, în același timp că i se cere cu insistență să facă declarații neadevărate.

Printre altele ea a arătat:

"Când am mărturisit seara că am mințit, domnul anchetator mi-a spus că el are declarația mea iscălită și că o consideră bună orice aș mai face eu. Acest lucru, plus promisiunea lui că dacă fac dificultăți anchetei, pedeapsa luată pe baza acestei declarații va fi mai grea, m-a întărit în convingerea mea că mi se cere o minciună și a doua zi am spus

iar, că mențin declarația. Nu am fost însă în stare să suport remușcărilor de conștiință ce le aveam și apoi mă gândeam că sînt nevoită dacă merg pe drumul acesta să-l vîr și pe PATRASCANU în această minciună și atunci după 4 sau 5 zile am spus iar că nu pot minți mai departe, la care am fost amenințată cu arestarea părinților mei, dl.anchetator scriind ordinul în fața mea, dînd și un telefon și spunîndu-mi că-mi dă timp pînă a doua zi de dimineață. Ingrozită la gîndul arestării acestor bătrîni, mi-am spus că trebuie să duc minciuna pe drumul dictat de anchetă..." (Vol.66 pag.68).

După aceasta, LENA CONSTANTE în continuarea anchetei cît și la instanță a susținut că a transmis unele informații cu caracter de spionaj lui NICOLE GROSS, despre aceasta cunoscînd și PATRASCANU, care și el i-ar fi dat unele informații.

x

Subliniem faptul că deși LUCRETIU PATRASCANU nu a recunoscut să fi avut legături informative cu agenți ai serviciilor de spionaj englez și american, el nu a fost totuși confruntat, în legătură cu această problemă, cu nici una din persoanele menționate.

V.

Referitor la învinuirea că PATRASCANU a încercat să organizeze o lovitură de stat, să acapareze puterea politică și să se autoimpună ca prim ministru în fruntea unui guvern cu o poziție reacționară.

În acest sens s-a reținut că PATRASCANU, după instaurarea guvernului GROZA, la 6 martie 1945, a pus la cale răsturnarea lui și că în perioada crizei regale din toamna anului 1945 a avut mai multe întîlniri secrete cu reprezentanții reacțiunii și cu regele, în scopul înlocuirii guvernului GROZA cu un guvern condus de PATRASCANU. De asemenea, în toamna anului 1946, în cadrul unor întîlniri secrete, el a perfectat înțelegerea cu reprezentanții partidelor reacționare și s-a trecut la acțiuni practice pentru răsturnarea prin violență a guvernului.

- Faptul că PATRASCANU ar fi acționat pentru răsturnarea guvernului GROZA, imediat după instaurarea acestuia, are la bază numai declarația lui ZILBER, dată după 5 ani de anchetă, și

din care rezulta că PATRASCANU a pus la cale această acțiune încă din martie 1945 cu prilejul întâlnirii avută cu MADISON.

Pe această declarație nu se poate pune bază deoarece în toate declarațiile date în cei 5 ani anteriori de anchetă ZILBER a relatat că întâlnirea cu MADISON a avut un alt scop și conținut. De asemenea, în apelurile și memoriile făcute de el din închisoare și după punerea sa în libertate ZILBER a arătat că toate declarațiile date de el în perioada 1952-1954 sînt mincinoase.

De altfel, relatarea lui ZILBER că la întâlnirea cu MADISON, PATRASCANU i-ar fi cerut acestuia ca americanii să acționeze repede pentru răsturnarea guvernului GROZA pînă nu se consolidează, nu se coroborează cu nici una din declarațiile celorlalți participanți la acea întâlnire.

- PATRASCANU a recunoscut că în perioada crizei regale din toamna anului 1945, fiind preocupat de găsirea unei soluții pentru ieșirea din criză, fără a se ajunge la o intervenție a anglo-americanilor, a avut unele discuții cu STIRCEA, fost mareșal al Palatului, GRIGORE NICULESCU BUZESTI, și VICTOR RADULESCU POGONEANU reprezentanți ai burgheziei. În acest scop a avut o întâlnire cu STIRCEA și două întâlniri cu ceilalți. La întîlnirile cu ultimii doi a căutat să afle intențiile palatului și a partidelor "istorice" în legătură cu criza și a încercat să-i determine să fie acceptate propunerile P.C.R. pentru ieșirea din criză. Aceștia neacceptînd colaborarea cu guvernul GROZA, PATRASCANU le-a propus ca eventual să sugereze la palat ideea însărcinării lui cu conducerea provizorie a guvernului. Discutînd despre aceasta cu soția sa, PATRASCANU i-a relatat că a făcut sugestia menționată mai sus în scopul realizării unui guvern de tranziție spre un viitor guvern GHEORGHIU DEJ (Vol.1 pag.357; Vol.130 pag.615).

În legătură cu aceasta, PATRASCANU a declarat:

"Am organizat o a doua întîlnire cu POGONEANU și NICULESCU BUZESTI acasă la FLORIN TEODORU unde am rediscutat situația și am făcut sugestia ca regele să mă însărcineze cu tranșarea crizei constituționale, preluînd provizoriu președinția Consiliului de Miniștri ca cel mai vechi ministru. Am informat partidul despre discuțiile cu cei doi, ascunzînd însă sugestia privind persoana mea" (Vol. 1 pag. 357).

Cele delcarate de PATRASCANU se coroborează cu declarațiile lui POGONEANU, RADU BUZESTI (frate cu GRIGORE BUZESTI), LENA CONSTANTE, ELENA PATRASCANU, precum și declarațiile date, pînă în 1952, de către STIRCEA (Vol.3 pag.163, 251-253).

Începînd din toamna anului 1952, STIRCEA a dat unele declarații în care a arătat că în perioada crizei ar fi avut patru întâlniri cu PATRASCANU și chiar că i-ar fi mijlocit acestuia o întâlnire cu fostul rege.

Pe aceste declarații însă nu se poate pune temei întrucît sînt izolate, nu se coroborează cu alte probe și conțin contradicții cu privire la împrejurările în care au avut loc pretinsele întâlniri. Într-o declarație dată la 28 iunie 1951 STIRCEA a arătat că în 1945 s-a văzut o singură dată cu PATRASCANU și că întîrevederea a avut loc la TOROSIAN acasă în primăvara anului 1945 (Vol.69 pag.51) Într-o altă declarație dată în 1962 el a arătat că cele scrise în vara anului 1951 referitor la întîlnirile lui cu PATRASCANU sînt cele mai exacte și nu le retractează (Dosar Nr.40.046 Vol.5 pag.1172).

- În cadrul anchetei, începînd din primăvara anului 1953, a apărut versiunea că la cele două întîlniri secrete cu caracter contrarevoluționar care au avut loc în octombrie 1946 la locuința lui OCTAVIAN NEAMTU și care au fost dovedite în procesul MANIU, ar fi participat la prima întîlnire și ZILBER din partea lui PATRASCANU, iar la a doua, în afară de ZILBER, au participat PATRASCANU și STEFANESCU.

Declarații în acest sens au dat STIRCEA, ZILBER, RADU BUZESTI, OCTAVIAN NEAMTU și CAMIL DEMETRESCU..

Pe aceste declarații nu se poate pune bază pentru următoarele motive:

- În procesul MANIU, în anul 1947, s-a stabilit că cele două întîlniri de la NEAMTU au avut loc, una în primele zile ale lunii octombrie 1946 iar cealaltă în a doua jumătate a lunii, însă înainte de 20 octombrie, ceea ce a reieșit și din primele declarații date, la ancheta privind pe PATRASCANU, de către cei arătați mai sus.

În perioada primei întîlniri, atît PATRASCANU cît și ZILBER erau plecați din țară, la Paris, iar la data cînd a avut loc cea de a doua întîlnire, lipsea din țară ZILBER. PATRASCANU s-a înapoiat de la Paris la 8 octombrie 1946 iar ZILBER la 21 octombrie 1946. Deoarece s-a creat o contradicție cu privire la posibilitatea participării lui PATRASCANU și ZILBER la aceste întîlniri ancheta a acționat în sensul de a obține declarații din care să rezulte că întîlnirile au avut loc după 20 octombrie, dar, în acest fel, s-a intrat în contradicție și cu alte probe din care reieșea că unii dintre participanți la întîlnire se găseau în diferite localități din țară

- În declarațiile date din 1947 pînă în primăvara anului 1953 de către STIRCEA, POGONEANU, OCTAVIAN NEAMTU, CAMIL DEMETRESCU și RADU BUZESTI a existat concordanță deplină asupra datei întîlnirilor, participanților la ele, problemelor discutate și modului de desfășurare. Imediat ce a apărut ideea că la aceste întîlniri au participat și PATRASCANU cu ZILBER și AL. STEFANESCU, au apărut și contrazicerile, și cu tot efortul depus de anchetă ca prin confruntări să-i pună cît de cît de acord, această problemă n-a putut fi rezolvată decît parțial.

- POGONEANU care a fost organizatorul întîlnirilor acestea secrete a negat tot timpul în mod categoric faptul că PATRASCANU sau altcineva din partea lui ar fi participat la întîlniri sau ar fi știut despre ele. Cu toate acestea el nu a fost confruntat cu nici unul din participanți la întîlniri care au declarat, pînă la urmă, că la întîlniri ar fi participat și PATRASCANU.

- Este semnificativ, de asemenea, și faptul că IONESCU BALACEANU, despre care s-a reținut că ar fi transportat cu mașina la aceste ședințe pe PATRASCANU, ZILBER și ALEX. STEFANESCU, a negat categoric și a susținut că nici măcar nu știe unde locuiește OCTAVIAN NEAMTU. Totuși, el nu a fost confruntat cu nici unul din cei care au relatat despre rolul său în cadrul întîlnirilor de la OCTAVIAN NEAMTU.

- Din ansamblul declarațiilor date de ZILBER în cursul anchetei, reiese că deși în special din toamna anului 1952, a început să relateze fapte deosebit de grave cu privire la PATRASCANU, cînd i s-a cerut la începutul anului 1953 să arate ce știe despre întîlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU el n-a putut spune decît că nu știe să fi avut loc asemenea întîlniri. Ulterior, la insistențele anchetei și ca urmare a faptului că prin întrebările puse i s-a arătat că ar fi avut loc asemenea întîlniri dîndu-se în același timp și numele unor participanți, el a sfîrșit prin a "recunoaște" că știe despre întîlniri, că a participat la ele din însărcinarea lui PATRASCANU și că la ultima din ele a participat și acesta împreună cu STEFANESCU.

În primele sale declarații în care relatează despre aceste întîlniri a făcut afirmații cu privire la data ținerii ședințelor, participanții la ele și problemele discutate - care nu corespund aproape deloc, cu cele relatate de cei care au participat de fapt la aceste întîlniri. El a arătat, printre altele, că la întîlniri ar fi participat și reprezentanții serviciului american de spionaj SCHUYLER și HALL, că s-a ajuns la o înțelegere

cu guvernul Jugoslaviei să se dea armament contrarevoluționarilor români, Jugoslavia să trimită trupe și să ocupe Banatul pînă la Sibiu, iar din S.U.A. să se trimită două divizii aeropurtate, și alte asemenea afirmații, care nu au fost confirmate de nici unul din cei care au dat declarații cu privire la întîlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU.

ZILBER și-a susținut afirmațiile la confruntările succesive cu STIRCEA, OCTAVIAN NEAMTU, CAMIL DEMETRESCU și RADU BUZESTI. Aceștia, deși au arătat, în ultimă instanță, în declarațiile lor că la întîlniri a participat și PATRASCANU cu ZILBER, în fața celor arătate de acesta din urmă au rămas ei însăși uimiți. Astfel STIRCEA a spus: "Nu confirm nimic din cele arătate de ZILBER. Taxez afirmațiile lui ZILBER ca fantastice" (Vol. 40 pag.436-441). Abia după ce au avut loc aceste confruntări, ZILBER și-a schimbat total declarațiile și a început să relateze potrivit celor aflate la confruntări.

- Primul care a declarat că la întîlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU a participat și PATRASCANU a fost STIRCEA. Declarațiile în legătură cu întîlnirile ce le-a avut cu PATRASCANU în timpul crizei reglăe din 1945, cît și participarea lui PATRASCANU la întîlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU au fost făcute în urma înțelegerii sale cu ancheta.

Intr-o notă raport întocmită de lt.col.SOLTUȚIU, șeful ultimului colectiv de anchetă, se arată:

"Din materialele anchetei noastre reeșea că STIRCEA nu este străin de acțiunile grupului PATRASCANU. Incolțit de noi la cercetări, STIRCEA a declarat că într-adevăr știe dar nu va declara nimic cu privire la PATRASCANU, decît numai condiționat și că dacă vom accepta condiția pusă de el ne va da lucruri într-adevăr uimitoare și pe care noi nu le cunoaștem și nici nu le putem cunoaște fără el. Condițiile au fost următoarele:

1. Ancheta să procedeze în așa fel ca nimeni din cei anchetați să nu-și dea seama că de la el au pornit lucrurile.
2. După proces să-i dăm voie să scrie o scrisoare în străinătate soției lui prin care să ceară prietenilor lui din afară să determine unul din guvernele imperialiste spre a-l cere guvernului român și în cazul cînd va fi cerut, guvernul român să-l cedeze.

Noi neavînd nici un material privitor la cele cunoscute de STIRCEA am acceptat propunerea lui și el (STIRCEA) ne-a dezlegat întreg complotul lui PATRASCANU cu conducătorii reacțiunii și palatul, lucru confirmat apoi de toți cei ce au fost cercetați de noi" (Vol.70 pag.327).

Intr-o declarație a lui STIRCEA dată în 1962, înainte de a fi eliberat din închisoare și a i se da drumul să plece din țară, STIRCEA a arătat:

"De asemenea, țin să menționez că am restabilit cu cea mai mare precizie în cursul verii 1951 în primele mele două declarații scrise despre relațiile mele cu PATRASCANU, înainte de anchetă de la Malmezon cu întrebări și răspunsuri, deci într-o lucrare descriptivă de felul acesteia de față, toate întîlnirile și discuțiile avute cu el și ceilalți participanți înainte de 23 August și după aceea pînă la plecarea mea de la palat în 17 noiembrie 1944, precum și ulterior pînă la arestarea mea. Ori, nu numai că nu retractez sau infirm o iotă din acele declarații, ci dimpotrivă le socot cele mai bune și exacte documente pentru cunoașterea corectă și precisă a evenimentelor premergătoare și imediat următoare actului de la 23 August..." (Dosar Nr.40046 Vol.5 pag.1172).

În declarația la care se referă STIRCEA dată la 28 iunie 1951 el arată că l-a întîlnit pe PATRASCANU în 1946 de două ori și că ambele întîlniri au avut loc înainte de plecarea lui GRIGORE BUZESTI din țară (4/5 octombrie 1946). După plecarea lui BUZESTI s-a mai văzut cu PATRASCANU abia în primăvara anului 1947 (Vol.69 pag. 52-53).

Reese deci clar că nu l-a văzut pe PATRASCANU la întîlnirile de la OCTAVIAN NEAMTU din octombrie 1946.

VI.

Cu privire la învinuirea că LUCRETIU PATRASCANU atît înainte cît și după 23 August 1944 a avut atitudini și manifestări dușmănoase la adresa Uniunii Sovietice.

Atitudinea antisovietică a lui PATRASCANU a fost reținută pe considerentul că a făcut aprecieri negative cu privire la unele

stări de lucruri din U.R.S.S. cunoscute de el din perioada când se afla acolo ca reprezentant al partidului nostru pe lângă Comintern, a criticat anumite aspecte ale raporturilor dintre U.R.S.S. și țara noastră, în special în legătură cu modul în care s-au desfășurat lucrările pentru armistițiu, clauzele acestuia și modul de aplicare a lui și că a adoptat o poziție ostilă Uniunii Sovietice la încheierea acordului economic cu aceasta în anul 1945 cât și la Conferința de Pace de la Paris.

Temeiul acestor învinuiri îl constituie unele declarații date de ELENA PATRASCANU, ZILBER HERBERT, HARY BRAUNER, LENA CONSTANTE, HERANDT TOROSIAN și MIRCEA DURMA, precum și unele recunoașteri ale lui PATRASCANU.

- Aprecieri făcute de LUCRETIU PATRASCANU referitoare la unele stări de lucruri din U.R.S.S.

Din studiul materialului rezultă că PATRASCANU a comentat încă din anul 1937 unele stări de lucruri din Uniunea Sovietică.

Astfel, el a discutat cu ELENA PATRASCANU că în acea epocă a avut loc represiunea elementelor troțkiste și a celor bătute de spionaj, represiune care a lovit și în emigrația românească, în general fiind executate persoane nevinovate.

Nu credea că ZINOVIEV și KOMENEV au fost efectiv amestecați în omorîrea lui KIROV, după cum nu credea că BUHARIN și TROTKI au fost de la început în serviciul unei puteri străine (Vol.88 pag. 76-77).

PATRASCANU critica faptul că STALIN a scris istoria P.C.U.S. în care și-a rezervat un rol important. Mai rezultă că PATRASCANU a împărtășit soției sale punctul său de vedere în legătură cu politica Uniunii Sovietice pînă la cel de al doilea război mondial, socotind că pactul de neagresiune cu Germania hitleristă, războiul cu Finlanda și dizolvarea Cominternului, înseamnă că U.R.S.S. nu mai contează pe mișcarea revoluționară, duce o politică națională de stat, ceea ce va produce confuzii mișcării revoluționare internaționale (Vol. 88 pag.56, 74; Vol.87 pag.108).

În discuțiile cu soția sa, PATRASCANU i-a arătat că în perioada cât s-a aflat în Uniunea Sovietică a intrat în conflict cu unele persoane de la cadrele Cominternului, care s-au opus trimiterii lui în țară deși el cerea aceasta în mod insistent susținînd că nu voia să rămînă în emigrație ca un pensionar și că de asemenea el nu a fost de acord cu metoda și practica de muncă a Secțiunii Balcanice a Cominternului (Vol.14 pag.221, 377).

- Poziția lui PATRASCANU în legătură cu modul cum s-au desfășurat lucrările pentru încheierea armistițiului, clauzele acestuia și modul lui de aplicare.

După încheierea armistițiului la ale cărui lucrări a participat ca șef al delegației noastre PATRASCANU și-a exprimat nemulțumirea atît cu privire la modul de desfășurare a lucrărilor cît și în ceea ce privește condițiile convenției de armistițiu.

Din declarațiile date de ELENA PATRASCANU, HARY BRAUNER și MIRCEA DURMA rezultă că PATRASCANU cît și ceilalți membri ai delegației române au fost profund nemulțumiți de faptul că tratativele au fost tergiversate și nu au început decît după ce s-a anunțat "ocuparea Bucureștiului" și la Moscova s-au tras salve de tun și au început jocurile de artificii.

ELENA PATRASCANU susține că soțul ei a afirmat într-o discuție pe care au avut-o amîndoi, că sovieticii nu au fost în fond încîntați de actul de la 23 August preferînd să ocupe România pentru a justifica astfel clauzele grele ale armistițiului pentru țara noastră. În acest sens ea arată:

"Eu nu știam clauzele armistițiului, dar știam din spusele lui ANDREI că sînt grele. Eu am înțeles din ceea ce a spus ANDREI că aceste clauze vor îngreuna situația partidului deoarece în țară se va considera că comuniștii sînt acei care au acceptat aceste clauze și că în cele din urmă tot muncitorimea și țărănimea vor trebui să muncească din greu pentru a le plăti" (Vol.87 pag.44).

Din copia notei stenogramă (Vol.10 pag.209-252) reese că delegația română a avut timp de studiu pentru convenție numai 24 de ore, ceea ce practic echivalează cu o simplă formalitate.

Din lectura stenogramei se desprinde că textele convenției ei se citeau și se aprobau fără multă deliberare.

Deși delegația română a formulat unele obiecțiuni care puteau fi luate în considerație au fost înlăturate fără multă discuție de MOLOTOV, reprezentantul sovietic.

Astfel, LUCRETIU PATRASCANU a cerut ca din preambulul convenției de armistițiu să fie omiși termenii: "România recunoaște că a pierdut războiul..." pe considerentul că, în fapt, România era gata să accepte armistițiu cu cîteva luni mai înainte și opoziția l-a acceptat deja din 20 iunie 1944. MOLOTOV i-a răspuns încă că timp de trei ani România a fost în război cu Uniunea Sovietică și ar fi mai bine să nu se susțină alt punct de vedere. PATRASCANU obiectînd în continuare că armistițiul a fost cerut totuși de opozi-

ție la 20 iunie MOLOTOV i-a răspuns scurt: "da, dar nu s-a realizat" și a trecut la discutarea altui articol (Vol.10 pag.215-216).

O altă cerere a delegației române a fost făcută în legătură cu modalitatea de plată a celor 300 milioane dolari, sumă fixată pentru despăgubirile de război și plătitibilă, potrivit convenției, în rate anuale de câte 50 milioane dolari. Delegația română a cerut ca plata să se facă inegal, în sensul ca ratele din primii ani să fie mai mici decât cele din anii următori, când, situația economică a țării fiind mai bună, s-ar putea mai ușor suporta obligațiile.

MOLOTOV a respins și această cerere susținând că venitul național al României este de două miliarde dolari anual, astfel că cei 50 milioane dolari pe an nu ar greva situația economică a României. Delegația română a contestat aceasta, arătând că România avea un astfel de venit înainte de război, că s-au produs distrugerii și că războiul continuă cu Germania hitleristă, astfel că venitul țării nu este mai mare de 600 milioane dolari anual (Vol. 10 pag.228-232).

Ancheta a considerat ca manifestare antisovietică a lui PATRASCANU și faptul că el s-ar fi opus respectării obligațiilor de armistițiu. În realitate PATRASCANU nu s-a opus îndeplinirii acestor obligații ci a avut anumite discuții în contradictoriu cu organele Comisiei de Control Sovietic în legătură cu unele exagerări în aplicarea convenției de armistițiu. Astfel el nu a fost de acord să fie predate în contul armistițiului - ca bunuri germane - cele 12 kilograme de aur găsite la RADU LECA, fost comisar general al guvernului pe lângă Centrala evreilor. El își motiva această poziție prin aceea că RADU LECA a declarat aurul ca fiind a lui KILINGHER numai pentru ca în felul acesta să-și ușureze situația lui, dar în realitate, aurul era jefuit de el de la evreii din România și deci era aurul țării noastre și nu trebuia predat (Vol. 2: pag.408).

- Referitor la poziția lui PATRASCANU cu privire la încheierea acordului economic cu U.R.S.S. în anul 1945, s-a reținut că acesta l-a îndemnat pe MIRCEA DURMA, pe atunci ministru de finanțe, să saboteze acordul economic ce urma să fie încheiat.

Inițial, în legătură cu această problemă, ancheta n-a avut nici un obiect de preocupare, din declarațiile date nerezultând nimic necorespunzător în atitudinea lui PATRASCANU.

În această privință, atât DURMA cât și ZILBER, au arătat că s-au întâlnit cu PATRASCANU și că el și-a manifestat neliniștea ca

România să nu-și angajeze tot exportul numai cu Uniunea Sovietică, fiind necesar să se păstreze contacte economice și cu alte țări, chiar capitaliste.

Ulterior, către sfârșitul anchetei, când în sarcina lui PATRASCANU au fost reținute fapte deosebit de grave, declarațiile lui DURMA, ZILBER și TOROSIAN, în casa căruia a avut loc întâlnirea, au suferit o schimbare radicală.

La insistențele anchetei aceștia au declarat în final că PATRASCANU, prin ZILBER, a organizat o "întâlnire secretă" la care l-a sfătuit pe DURMA să saboteze acordul economic cu U.R.S.S. ceea ce acesta a acceptat (Vol.38 pag.315-316).

Precizăm că pentru lămurirea poziției lui PATRASCANU, în privința încheierii acordului economic, ancheta nu a procedat la confruntarea lui cu cei menționați, iar MIRCEA DURMA care a dat declarație că a acceptat indemnul lui PATRASCANU de a sabota, n-a fost trimis în judecată.

x

Diferitele declarații obținute în cursul anchetelor cu privire la faptele săvârșite de LUCRETIU PATRASCANU și în special cele referitoare la "atitudinea antisovietică" au fost cunoscute de reprezentanții Uniunii Sovietice. Din documente reese că principalele declarații și procese verbale de interogatorii au fost traduse în limba rusă și predate consilierilor sovietici.

VII.

Referitor la acuzația că în scopul de a-și crea o platformă politică contrarevoluționară, PATRASCANU a încercat să imprime o linie proprie naționalist-șovină, pregătind drumul restaurării dominației de clasă a burgheziei - linie concretizată în cărțile pe care le-a scris și în discursurile provocatoare ce le-a rostit.

În anii 1945-1946, PATRASCANU a ținut câteva discursuri la Sibiu și la Cluj, în cadrul cărora a tratat în mod deosebit problema relațiilor dintre români și minoritățile naționale din Ardeal.

PATRASCANU a recunoscut că în aceste discursuri și în special în cel ținut la Cluj în luna iunie 1946, prin modul cum a pus problemele, a contribuit la menținerea și chiar înăsprirea atmosferei naționalist-șovine în Ardeal. El a recunoscut de asemenea, că deși prezentase anterior la Comitetul Central planul discursului de la

Cluj, în mod premeditat a ascuns intenția sa de a ascuți atitudinea antirevizionistă deoarece era convins că partidul nu va fi de acord cu această ascuțire. Referindu-se la aceasta PATRASCANU a arătat:

"Părerea că forurile de conducere ale Partidului nu vor fi de acord cu tendința cuvîntării pe care o pregăteam am dedus-o în mod concret, din faptul că cuvîntarea mea ținută la Cluj în iunie 1945, care avea și ea o tendință naționalistă a fost criticată de conducerea Partidului. Al doilea temei a fost faptul că cu o lună înainte am scris un articol pentru "Scînteia" tot despre Ardealul de Nord, pe care arătîndu-l lui GHEORGHIU DEJ, acesta a fost împotriva publicării lui socotindu-l inoportun. Totuși am ținut această cuvîntare din iunie 1946 fiind personal convins că fac un serviciu regimului nostru, răpindu-i lui MANIU posibilitatea de a apăra ca singur apărător al Ardealului de Nord" (Vol.14 pag.134).

Comitetul Central a apreciat că în discursul ținut de PATRASCANU la Cluj, "unde a afirmat că după 1918 s-ar fi deschis întregii populații din Transilvania, atît română cît și maghiară, noi izvoare de viață și noi căi de progres, îndreptînd focul principal împotriva revizionistilor unguri, nu a accentuat răspunde politica a partidelor "istorice" în întreținerea urii șovine, în asuprirea națională la care a fost supusă în trecut populația maghiară din Transilvania și în provocările recente inițiate și organizate de către partidele "istorice" (GHEORGHIU DEJ - Articole și Cuvîntări - Ed.IV. pag.93)

PATRASCANU și-a făcut abia în 1948 autocritica în scris, în legătură cu discursul de la Cluj. În acest sens el arată:

"În ce privește activitatea mea publică, o abatere gravă o constituie unele pasagii din cuvîntarea ținută la Cluj din iunie 1946. Astfel, afirmația că Transilvania, după 1918 și pînă în 1938 a progresat sub stăpînirea românească, a însemnat un certificat de bună purtare pentru partidele "istorice" pentru felul cum au guvernat în trecut, iar unele afirmații relative la raportul între poporul român și poporul maghiar - care trăiește între granițele României - puteau fi interpretate cu sens șovin. Faptul că după această cuvîntare, și după expunerea tov. GHEORGHIU DEJ, deși se hotărîse de către B.P. să fac o autocritică publică, n-am pus în practică această hotărîre, a agravat prima mea greșală, de care mi-am dat seama mai tîrziu, cînd am crezut totuși că chestiunea își pierduse din actualitate" (Vol.10 pag.425).

- Din referatele existente la dosar asupra cărților lui PATRASCANU, precum și din unele întrebări puse de anchetă în legătură cu acestea reese că lucrările scrise de PATRASCANU au fost considerate ca avînd un conținut dușmănos intereselor clasei muncitoare și că el a sustras cărțile sale de la controlul Partidului.

Analizîndu-se aprecierile făcute în referate și ținînd seamă și de explicațiile date de PATRASCANU, reese că lucrările acestuia prezintă anumite lipsuri, constînd în special din modul incomplet ori confuz de tratare a unora din problemele abordate, și chiar din greșeli cu caracter ideologic, așa cum de altfel a și recunoscut (Vol.10 pag.423-424).

Cu toate acestea, nu se poate afirma că lucrările sale au un conținut dușmănos sau că prin ele s-ar fi tîns la pregătirea restaurării de clasă a burgheziei în țara noastră, așa cum se afirmă prin hotărîrea de condamnare.

Aprecierile făcute în referate, sînt, în cea mai mare parte, tendențioase și unilaterale denaturînd sensul real al celor scrise de PATRASCANU. Pentru a se "demonstra" că scrierile sale sînt dușmănoase și că prin ele s-a urmărit pregătirea restaurării de clasă a burgheziei, s-a folosit stilul imprecis și uneori confuz al lui PATRASCANU, i s-a imputat faptul că nu s-a ocupat de unele probleme și că nu a folosit un limbaj mai violent în aprecierile făcute asupra lucrărilor unor autori burghezi (Vol.10 pag. 196-197, 201-202, 205-207).

De asemenea, s-a căutat a se demonstra gravitatea unor afirmații făcute de PATRASCANU, prin folosirea unor citate trunchiate, rupte de contextul ideilor expuse. Astfel, printre cele mai grave afirmații ale lui PATRASCANU, cuprinse în lucrări, au fost considerate următoarele:

"Lipsa de influență și neputința de influențare din partea proletariatului din România se datoresc slăbiciunilor dovedite... O activitate sporadică, lipsită de continuitate și de profunzime, limitată la rîndurile foarte subțiri și de suprafață ale muncitorimii, au făcut ca și posibilitatea de a influența celelalte pături și clase să fie limitată" (Vol.10 pag.188).

"Mica burghezie copleșește toate celelalte categorii sociale; este marele izvor, imensa rezervă umană care alimentează continuu toate celelalte clase și pături sociale" (Vol.10 pag. 191).

"Condițiile obiective fac posibilă o alianță a muncitorilor cu întreaga țărănimă, inclusiv chiaburimea" (Vol.10 pag.190).

De menționat că cele de mai sus au fost scrise de PATRASCANU în anii 1942-1943 și se refereau la situația existentă atunci în România. Din interiorul primului citat arătat mai sus s-a eliminat următoarea frază: "Insuși elementul conștient din rîndurile lui nu a desfășurat o activitate la nivelul sarcinilor pe care i le punea dezvoltarea momentului politic" (Vol.138 pag. 311). Cel de al doilea citat în lucrare este precedat de următoarea frază: "In structura actuală a României mica burghezie este, fără îndoială, elementul numeric precumpănitor" (Vol.138 pag.135).

În ce privește cel de al treilea citat se face abstracție de cele arătate în carte că posibilitatea unei alianțe între muncitorime și întreaga țărănime este admisă de PATRASCANU numai în vederea "grăbirei și desăvîrșirii democratizării României". În aceeași privință se face abstracție și de împrejurarea că în continuare, PATRASCANU, referindu-se la antagonismul din ce în ce mai accentuat dintre țărănimea săracă și cea bogată, arată că este necesar ca muncitorimea să acționeze de îndată la o organizare separată a proletariatului și sîmi-proletariatului agricol, dînd și unele explicații, ceea ce aruncă o altă lumină asupra înțelesului ce trebuie atribuit "alianței" despre care vorbește PATRASCANU.

Nu este întemeiată decît în parte afirmația făcută în timpul desfășurării anchetei, că PATRASCANU ar fi sustras cărțile sale de sub controlul partidului. În legătură cu aceasta PATRASCANU a declarat la 20 martie 1948 următoarele:

"Manuscrisele mele, patru volume pe care le-am tipărit, - însumînd peste 1.200 de pagini și tratînd unele probleme economice, istorice, politice și filozofice referitoare la România - le-am predat în prealabil Secției de Educație Politică a C.C. În afară de "Problemele de Bază", pe care le-am scos înainte de a fi primit un răspuns, toate celelalte au fost tipărite cu asentimentul Secției de Educație Politică. Pentru ultimul volum "Curente Filozofice" am și copia referatului întocmit de tovarășul GULIAN. Acest volum a fost și singurul recenzat în "Scînteia" - o recenzie pozitivă. Nici unul din volumele tipărite de mine nu au fost criticate de vreun for autorizat de partid și nu s-a formulat acuzația că ele ar reflecta o ideologie burgheză... În privința "Problemelor de Bază", epuizîndu-se ultima ediție apărută în Editura de Stat, tovarășul IOSCA mi-a comunicat acum două luni că Editura Partidului este gata să scoată

o nouă ediție - cu anumite completări necesitate de evoluția economiei noastre în ultimul timp... Nici odată și sub nici o formă nu mi s-a atras atenția sau nu s-a atras atenția sau nu s-a afirmat că în ce am scris sau tipărit - în volume sau broșuri - aș fi reflectat, sub un aspect sau altul, ideologia burgheziei" (Vol.10 pag.422-423).

VIII.

În legătură cu acuzația că PATRASCANU - ca Ministru al Justiției - a sabotat realizarea măsurilor trasate de partid și guvern, tergiversând reforma justiției până la sfârșitul anului 1947, a împiedicat sancționarea criminalilor de război și a intervenit direct pentru a salva de la pedeapsă criminali notorii.

Din documente reese că în opoziție cu linia generală a partidului de înlăturare a elementelor vechiului aparat de stat, PATRASCANU a târăgănat epurarea magistraturii sub motiv că nu existau cadre de juriști care să le înlocuiască pe cele vechi. De asemenea, până la sfârșitul anului 1947 a târăgănat pregătirea reformei justiției, motivînd că încă nu erau coapte condițiile politice interne, și că lucrurile nu trebuie forțate.

PATRASCANU a recunoscut lipsurile pe care le-a avut declarînd în acest sens:

"La un examen mai atent, îmi dau seama de unele slăbiciuni și în consecință de unele abateri. Astfel, în munca mea la minister, n-am dovedit destulă fermitate în epurarea magistraturii, socotind că prin mijloacele de convingere voi putea apropia o parte din acest corp, care nu putea fi înlocuit ușor și în scurtă vreme. În această direcție nu am apelat suficient la ajutorul partidului. Acestui fapt se datorește și lipsa de vigilență față de unele elemente cu care am colaborat. Astfel de elemente au fost cei trei secretari generali: TR.BROSTEANU care s-a dovedit șovăielnic și nesigur; PAULOPOL care a luat atitudini reacționare; ION DAVID care deși conștiincios, s-a lăsat influențat de legăturile lui personale... Totuși și în aplicarea reformei (anul 1947 n.n) am făcut greșeala de a menține în magistratură, numai pe motivul unei bune pregătiri profesionale, unele elemente care nu erau încadrate politicește. Datorită acestor slăbiciuni, unele sarcini puse justiției, - ca de pildă lupta împotriva speculei și sabotajului, unele procese ale criminalilor de război, aplicarea legilor antirasiale - n-au fost aduse la îndeplinire cu destulă fermitate" (Vol.10 pag.424-425).

- În anul 1946, expirînd termenul de aplicarea legii pentru pedepsirea criminalilor de război, TEOHARI GEORGESCU, fostul ministru de interne și-a exprimat părerea față de PATRASCANU ca să se prelungească termenul de aplicare a acestei legi. PATRASCANU a fost de părere că nu este nevoie de prelungirea legii considerînd că, deoarece principalii criminali de război fuseseră deja judecați, cei care au mai rămas, puteau fi pedepsiți pe baza celorlalte legi în vigoare. În legătură cu aceasta, a avut o discuție și cu fostul rege constatînd că era de aceeași părere cu el.

Ulterior, în 1947, a cerut și Comisia Aliată de Control ca legea să fie prelungită, ceea ce s-a și realizat. Referitor la aceasta, PATRASCANU a declarat:

"Cînd am preluat Ministerul de Justiție de la TEOHARI GEORGESCU la 9 sau 10 octombrie 1946 acesta și-a manifestat părerea că legea pentru pedepsirea criminalilor de război trebuiește prelungită. Eu am cercetat la minister ce s-a judecat în lipsa mea și am constatat că ultimul grup de miniștri importanți de ai lui ANTONESCU fusese judecat. Am ajuns la convingerea că restul - inclusiv Iașii - poate fi lichidat pe căile obișnuite penale. Am făcut totuși un proiect de prelungire a legii criminalilor de război, dar proiectul a fost respins de PETRE GROZA. În acele zile am avut o audiență la ex. regele MIHAI. Regele și-a exprimat părerea contrară prelungirii legii criminalilor de război. Părerea mea intimă era contra prelungirii" (Vol. 1 pag. 332).

"În anul 1947 Comisia Aliată de Control a trimis doi procurori pentru cercetarea unor dosare ale criminalilor de război - închise de către acuzatorii publici. Pe această bază Comisia Aliată de Control a făcut o scrisoare către guvern cerînd prelungirea legii. Eu eram de părere că România și-a îndeplinit obligațiile luate prin Armistițiu - condamnînd 1.800 de criminali de război în frunte cu toți responsabili războiului antisovietic" (Vol. 14 pag. 208).

- Acuzația adusă lui PATRASCANU că ar fi intervenit pentru a scăpa de pedeapsă pe unii criminali notorii nu este argumentată cu cazuri concrete temeinic verificate. În dosare apar cîteva declarații în care se arată nominal demnitarii antonescieni pentru eliberarea cărora ar fi intervenit PATRASCANU. Ancheta nu a fost însă desăvîrșită, el nefiind interogat decît în legătură cu I. PETROVICI și C. DANULESCU, asupra cărora a dat explicații convingătoare că nu a intervenit. (Vol. 2 pag. 206, 416; Vol. 82 pag. 57).

IX.

Referitor la acuzația că prin oamenii săi, PATRASCANU a organizat acțiuni de sabotaj la C.E.C., Ministerul de Finanțe și B.N.R. el însuși efectuînd trafic de aur și devize.

- Acuzația cu privire la sabotaj se bazează doar pe declarațiile date de Belu Zilber, începînd din decembrie 1952, în care se arată că PATRASCANU prin el, a organizat acțiuni de sabotaj la C.E.C. B.N.R. și Ministerul de Finanțe. Ulterior, au fost obținute declarații și de la HARY BRAUNER în care se afirmă că PATRASCANU a organizat sabotajul economic prin BELU ZILBER.

In preambulul sentinței de condamnare a lui PATRASCANU scrie:

"...In acest sens H.ZILBER a declarat: "PATRASCANU mi-a dat instrucțiuni cum să lucrez la C.E.C. și mi-a spus să vorbesc și cu VIJOLI care să acționeze la fel la B.N.R." (Vol.21 pag.190)

După condamnare, ZILBER a arătat că sînt mincinoase toate declarațiile pe care el le-a dat în perioada 1952-1954.

- S-a mai reținut că PATRASCANU a făcut trafic de aur și valută. Aceasta se bazează pe faptul că PATRASCANU a primit de la RADU XENOPOL un plic cu bancnote românești pentru a-l duce la o rudă a sa în străinătate. PATRASCANU a declarat că a răspuns pozitiv cererii lui XENOPOL de a-i duce un plic în străinătate.

Controlînd, înainte de a pleca din țară, conținutul plicului și constatînd că sînt bancnote a trimis plicul înapoi, XENOPOL a confirmat cele declarate de PATRASCANU (Vol.5 pag.95).

De asemenea s-a reținut că PATRASCANU, cu diferite prilejuri a schimbat valută în aur și invers, sumele de bani pe care le-a primit cu prilejul plecărilor sale în străinătate și banii românești ce-i prisosea din drepturile sale de autor. A deținut asupra sa și după 15 august 1947 monezi de aur și valută deși de la această dată legea îl obliga să le predea Băncii Naționale. Aceste fapte sînt reale, ele fiind recunoscute de PATRASCANU, care a declarat:

"Mi-a rămas suma de 6000 (șase mii) fr.elvețieni și 50 de monezi de aur - din toate economiile pe care le-am realizat nu numai de la Paris dar din toate cele 4 (patru) drumuri făcute în străinătate în anii 1944-1947. Această sumă am dat-o în păstrare LENEI CONSTANTE după 23.II.1948 - împreună cu titluri de împrumut sovietice. Am făcut acest lucru pentru că imediat după această dată am fost pus sub urmărire de către S.S.I." (Vol. 14 pag.146-147; Vol.132 pag.193).

X.

Cu privire la acuzația că PATRASCANU a făcut pregătiri pentru a fugi din țară și a cunoscut planurile de fugă ale unor elemente reacționare pe care nu le-a adus la cunoștința organelor competente.

Această acuzație se bazează pe declarațiile lui NICOLAE BETEA, REMUS MICSA, ZAHARIA ION, LENA CONSTANTE, TOROSIAN HERANDT și RATIU ANTON și propriile recunoașteri ale lui PATRASCANU.

Din declarațiile acestora, reiese că PATRASCANU a luat cunoștință de pregătirile de fugă din țară a unor elemente reacționare, făcându-i-se și lui de mai multe ori astfel de propuneri de către BETEA NICOLAE și alții.

PATRASCANU a respins majoritatea propunerilor ce i s-au făcut iar în unele cazuri și-a dat formal acordul pentru fugă dar practic n-a întreprins nimic în acest scop.

Din documente rezultă că PATRASCANU a avut unele nemulțumiri personale în legătură cu atitudinea față de el a tovarășilor din conducerea partidului. Faptul că PATRASCANU nu era bine apreciat de către conducerea P.C.R. și că el avea anumite nemulțumiri în legătură cu relațiile lui la partid, ajunsese să fie cunoscut public și comentat în anumite cercuri. Indesebi reprezentanții partidelor reacționare și ai statelor imperialiste se interesau îndeaproape de situația lui PATRASCANU ei fiind interesați în a se ajunge la neînțelegeri în sânul P.C.R.

Cercul celor care cunoșteau și comentau situația lui PATRASCANU în partid, s-a lărgit foarte mult după discursul ținut de el la Cluj în vara anului 1946 și după publicarea în presă a luării de poziție de către partid față de acest discurs. În aceste împrejurări a început să circule cu insistență zvonul că PATRASCANU intenționează să fugă din țară. Cine a lansat acest zvon, cu ce intenție? - este greu de dovedit.

Ca urmare, în iulie 1946 CONSTANTIN VISOIANU i-a transmis lui PATRASCANU propunerea, din partea americanilor de a pleca în USA unde va fi primit oricând. PATRASCANU a respins această propunere însă nu a informat la partid. El a motivat acest fapt prin aceea că lucrurile s-au petrecut la scurtă vreme după luarea de poziție de către C.C. față de discursul de la Cluj și îi era neplăcut ca în acele condiții să mai adauge încă un fapt care să pună în discuție persoana sa. (Vol.14 pag. 195-196).

- In vara anului 1947, BETEA NICOLAE i-a propus lui PATRASCANU să nu se mai înapoieze în țară de la Congresul juriștilor democrați care a avut loc la Bruxelles, deoarece viața sa este în pericol, BETEA pretinzînd că are cunoștință că cineva de la Partid este interesat să scape de PATRASCANU chiar prin organizarea unui "accident". PATRASCANU afirmă că deși nu a dat crezare celor spuse de BETEA că viața i-ar fi în pericol și inițial i-a respins propunerea, pînă la urmă, pentru a scăpa de insistențele acestuia, i-a răspuns că se va mai gîndi și dacă se va hotărî să rămînă îi va da un telefon de la Bruxelles. PATRASCANU argumentează că răspunsul a fost formal deoarece nu a făcut nici un fel de pregătire, n-a comunicat nici soției sale cele discutate cu BETEA, nu a dat nici un telefon de la Bruxelles și, cea mai bună dovadă, este înapoierea sa în țară. (Vol.10 pag.435-436).

Faptul că PATRASCANU nu a intenționat să fugă din țară reiese și din modul cum însăși BETEA declară că a reacționat PATRASCANU la una din propunerile de a fugi din țară:

"A tăcut încordat mai multe clipe și mi-a răspuns: "Amice BETEA. Cred că ceea ce mi-ai spus, mi-ai spus dintr-o prietenie nechibzuită, dar dintr-o prietenie. Voi încerca să uit. Să știi însă pentru totdeauna că oricîte neînțelegeri aş avea cu tovarășii de partid, aici îmi este locul și aici rămîn. Intre o lume și alta alegerea îmi este pe deplin făcută. Din chiar certurile cu tovarășii mai iese lumină. De altfel, dacă nu ai avea din cînd în cînd goluri de inteligență, n-am avut atîtea ocazii cu plecările în străinătate? Si nu sînt decît cîteva săptămîni de la întoarcerea mea de la Congresul Internațional Juridic. Lupta mea este o luptă în cadrul aceluiasi partid, pentru același partid. Să lași de o parte pentru totdeauna astfel de gînduri pentru că o prietenie care poate duce împotriva partidului și a intereselor clasei muncitoare este nu numai murdară, ci și criminală" (Vol. 78 pag. 42).

- In toamna anului 1947, BETEA i-a propus din nou cu insistență lui PATRASCANU să fugă din țară, afirmînd că au posibilitatea să fugă împreună cu un avion. PATRASCANU a declarat că inițial a respins și această propunere dar ulterior, dîndu-și seama că în acest fel se ivește ocazia de a scăpa de BETEA și de alți "prieteni", i-a răspuns în mod formal că este de acord să fugă, intenția lui fiind însă aceea de a-i lăsa pe ei să facă pregătirile și în ultimul moment, cînd nu mai puteau schimba nimic, el să nu

se prezintă la locul de decolare a avionului, ei fiind constrânși astfel să plece fără el.

Dorea să scape de BETEA și de ceilalți deoarece față de ei PATRASCANU își arătase unele nemulțumiri pe care le avea el la partid și aceștia oricând puteau să vorbească despre cele discutate

Referitor la aceasta, PATRASCANU a arătat:

"...la sfârșitul lui septembrie, poate în primele zile ale lui octombrie, B. a venit la mine foarte aferat să-mi spună că are un avion la dispoziție, cu care aş putea pleca și eu. A revenit iarăși asupra primejdiei care planează asupra vieții mele (Plecasem în iulie cu pașaport diplomatic legal, fără nici o împiedicare - și n-am rămas, nici nu mi-a trecut o clipă prin cap să dezertez și de o dată peste 2 luni - să plec clandestin, cu riscuri enorme. Si pentru ce? Ar fi însemnat să fi înebunit subit)" (Vol.10 pag.437).

Din documente rezultă că PATRASCANU, nici de astă dată nu a făcut nici o pregătire pentru fugă, nu a discutat cu soția sa și cu nimeni altcineva din familie despre cele propuse de BETEA. De asemenea, când BETEA a venit și a anunțat că totul este pregătit și urmează să plece imediat, PATRASCANU i-a comunicat că el nu mai pleacă.

Vina mare a lui PATRASCANU este că nici de data aceasta el nu a adus la cunoștință conducerii partidului propunerile de fugă ce i s-au făcut. Pentru a se justifica el a dat următoarele explicații:

"Înainte de a continua trebuie să spun: de ce nu am denunțat partidului toată chestia și aceasta ar fi fost o soluție. Aici este marea și adevărata mea vină: dat fiind legăturile mele antipartinice cu B., date fiind "serviciile" pe care mi le-a făcut, dat fiind sentimentul meu de vinovăție față de conducerea partidului din care făceam parte - am stat în cumpănă dacă să fac acest pas, tocmai în momentul când eu lucram intens și cu tot elanul la reforma justiției, muncă menită să îndrepte unele din greșelile trecutului apropiat și deci să refacă încrederea partidului în mine, toamă în domeniul justiției, unde am fost de atâtea ori criticat - pas care ar fi dezvăluit toate legăturile și colaborarea mea cu B. Si îndoiala a dus că nu l-am denunțat. Trebuie să mărturisesc cinstit că și de astă dată au intervenit la mine argumente sentimentale: cum să denunț și să trimit la închi-

soare un om care îmi era atît de "devotat", care era atît de grijuliu de viața mea, de siguranța acestei vieți, etc. Mărturisesc aici și recunosc această gravă greșeală și slăbiciune. Suferințele și frămîntările pe care le-am trăit, nu plătesc desigur această greșeală, dar am făcut-o" (Vol.10 pag. 438).

- Fiind arestat în martie 1948, BETEA a relatat la anchetă încercările lui de a-l convinge pe PATRASCANU să fugă, precum și modul cum a reacționat PATRASCANU la aceste încercări. El a adăugat că "PATRASCANU a fost lucrat în Partid" și a dat unele elemente prin care susținea această afirmație. Anchetatorul și respectiv IOSIF RANGHET au confirmat că cele relatate de BETEA au fost verificate și sînt adevărate. Ulterior însă BETEA a fost bătut groaznic și a fost ținut închis în condiții inumane, fiind pe punctul de a-și pierde viața. În urma măsurilor luate, viața i-a fost salvată însă a rămas pentru cîțiva ani cu memoria zdruncinată (Vol.16 pag.7, 35; Vol.180 pag. 110). În legătură cu aceasta, el a arătat:

"Dintre primii anchetatori și persoane ce m-au bătut rețin în memorie imaginea unuia de statură mijlocie, brunet, gras (de cel puțin 100 kg.) și a unuia cu barbă. Ulterior îmi apare imaginea unui anchetator robust, de cca. 50 ani, șaten sau blond - pe care îl socoteam rus - statură mijlocie, figură dăltuită (aducînd a patrat) impozant și cu voce joasă (gravă)." (Vol. 16 pag. 34-35).

- După ce a fost condamnat, în mai 1954, BETEA a adresat din închisoare mai multe cereri de reanchetare a cazului său deoarece el se consideră complet nevinovat.

- Într-o cerere adresată Ministrului Afacerilor Interne, la 1 septembrie 1954, BETEA arată că este nevinovat, că alții poartă vina pentru ceea ce a făcut el și că s-au comis falsuri, acte de provocare. În legătură cu toate acestea - susține BETEA - au avut amestec direct unii fruntași din partid. De asemenea, el arată că problemele sînt legate și de unele aspecte ale relațiilor noastre, cu Uniunea Sovietică și de aceea a cerut ca la reanchetarea cazului său să participe și un reprezentant sovietic.

BETEA arată:

"Posed dovezi că persoane din partid - nu partidul - au împiedicat direct sau indirect, printr-un mijloc sau altul, stabilirea adevărului. Si după toate cîte le știu, nu pot avea nici încrederea că, în lipsa acestui anchetator sovietic,

veți avea tăria de a aresta persoanele pe care le-ați numi, chiar dacă stabilirea adevărului n-ar putea fi împiedicată. Si nici de a urmări și ancheta în cazul unor abateri în care cunoașterea mea știind grupul, ignorează individualitățile" (Vol.180 pag.104).

"Concret și practic: cer chemarea mea la București, pentru zilele imediat următoare ajungerii acestei cereri, reanchetarea și rejudicarea mea de către oricine, odată asigurată, oficial, prezența unui delegat sovietic și a domnului IOSIF RANGHET, membru al C.C. al P.M.R. sau aceea a ultimului meu anchetator, căpitan de securitate. Pot dovedi: începînd cu întîia secundă, după sosire în timp fizic de 4 ore (patru) și în timp util de 45 (patruzeci și cinci) de minute, neculpabilitatea mea în acuza și osînda de complice la crimă de înaltă trădare, cu condițiunea unei deplasări - de la Ministerul de Interne - în interiorul orașului, destinația deplasării comunicîndu-le-o exclusiv deleg.sovietic și unuia din cei doi anchetatori români, mai înainte numiți, cu deslegarea lor de datoria comunicării adresei și obiectivului către oricine, înainte ca deplasarea să se fi efectuat și scopul, într-un fel sau altul, să fi fost atins"(Vol.180 pag.124-125).

"De ce nu mă adresez, așa cum îmi dă dreptul Vechiul și Noul Cod Penal, Tribunalului Suprem, cerînd, pe baza unor noi fapte și mărturii, rejudicarea și achitarea?

Pentru trei motive din care unul absolut hotărîtor:

1. Persoanele "influyente" pot decide soarta mea și a altora, oriunde - dacă sovieticii lipsesc.
2. Unii din transgresori, avertizați prin specificarea concretă din abateri și-ar șterge din urme și ar putea "împiedica" unele din probele care le-ași aduce (eu) în sprijinul lipsei mele de vină.
3. Cîteva din dovezile mele - cele decisive - de neculpabilitate sînt intim și de nedespărțit legate de secrete de partid și de stat. A le face publice, înseamnă, cu adevărat, a trăda.

Nu mă voi apăra public, cu ele, orice perspective m-ar aștepta" (Vol.180 pag.118-119).

Că BETEA a lucrat sub îndrumarea unui organ de stat rezultă și din următoarele:

- Primele declarații date de el după arestare în aprilie 1948 nu le semnează sub numele său real ci sub pseudonimul "DAN DEMETRESCU" (Vol.78 pag.62, 84).

- BETEA a recomandat lui PATRASCANU pe unii oameni care erau sau au devenit agenți ai S.S.I. Printre aceștia au fost: juristul MICSA REMUS și pilotul ZAHARIA ION.

- De la sfârșitul anului 1947 - când a eșuat o tentativă de fugă din țară și pînă în primăvara anului 1948, BETEA a fost "căutat intens" de securitate pentru a fi arestat, dar "n-a fost găsit" deoarece el era "ascuns". În realitate securitatea știa unde se găsea BETEA deoarece MICSA care era agent al S.S.I. s-a întîlnit cu BETEA la "ascunzătorile" lui. (Vol. 78 pag. 43, 44; Vol. 92 pag. 23, 69).

- În perioada cît a stat "ascuns" BETEA a încercat în continuare să-l determine pe PATRASCANU să fugă. El a trimis pe ANTON RATIU să-l întrebe dacă nu cumva s-a decis să plece totuși din țară. PATRASCANU a reacționat în felul următor:

- "Ce este cu D-ta RATIU - ce dorești?"

- "Sînt trimis de BETEA..."

- "Ei! ce vrea? ce mai dorește de la mine? (Era cam repezit și s-a înervat cînd i-am pomenit de BETEA)"

- "M-a trimis să vă rog să-mi spuneți dacă v-ați hotărît să plecați peste graniță".

- "Nu! Nu plec! Ce nu vă este bine? Cum o să plec?! Vedeți-vă de treabă! Ce ați înebunit?! (Era transfigurat și abia mai putea vorbi de revoltat ce era. Nu țin minte dacă l-a făcut pe BETEA zănatec și aventurier sau ne-a zis-o la plural - sînteți niște zănateci... niște aventurieri)" (Vol.82 pag.25)

Din documente mai reese că după Congresul Partidului, din februarie 1948, PATRASCANU și soția sa fiind foarte deprimați în urma situației create și temîndu-se că se pot lua și alte măsuri au discutat față de unii prieteni chiar ideea unei sinucideri. În aceste condiții unele din persoanele care au asistat la aceste manifestări au adus în discuție și problema unei eventuale fugi din țară.

În legătură cu aceasta, LENA CONSTANTE a declarat:

"Atît cît știu eu am auzit o conversație între ambii soți. Ea era foarte amărîtă și punea problema plecării. Imi este imposibil să-mi aduc aminte cuvintele dar țin minte concluzia la care a ajuns PATRASCANU; că el ca comunist nu poate trăi decît într-un regim comunist și că ori unde ar pleca ar fi un străin; că ar fi pus în două situații: ori de trădător, lucru imposibil pentru el, ori de un fel de ratat fără țel și numai cu remușcări" (Vol.64 pag.15).

În mod asemănător a declarat și ELENA PATRASCANU (Vol.87 pag.55).

În legătură cu întreaga desfășurare a anchetei relatăm următoarele:

Fiecare organ de anchetă, când a preluat problema a operat noi arestări, astfel: Ancheta C.C. al P.C.R. a reținut 8 persoane, ancheta S.S.I.-ului a mai arestat 9 persoane, direcția de anchete a M.A.I.-ului a arestate alte două iar grupul special de anchete încă 11, totalizându-se 30 persoane arestate.

Asupra unor probleme din anchetă s-a revenit de câteva ori și deși s-au primit răspunsuri diferite nu s-a căutat elucidarea lor.

Trebuie arătat că, cu toate aceste lipsuri, faptele stabilite de ancheta făcută pînă în luna septembrie 1952, erau mai verosimile, iar cele mai multe din declarații se coroborau între ele.

În luna septembrie 1952, col. SOLTUTIU ION a făcut un raport adresat lui PINTILIE GH. și consilierului sovietic, în care propunea ca ancheta să fie luată de la Direcția de anchete și să fie încredințată unui colectiv special care să continue și să definitiveze cercetările.

Col. SOLTUTIU ION și-a motivat astfel propunerea: "Am luat această inițiativă, deoarece mi-am dat seama în cursul cercetărilor, că aici lucrurile nu merg cum trebuie. Mai mult, că aici s-au întîmplat și se întîmplă o serie de lucruri inexplicabile și foarte curioase, care au tendința de a duce pînă la urmă la o situație de a nu putea fi demascată PATRASCANU și grupul său de trădători" (Vol. 16 pag. 2).

Col. SOLTUTIU ION, preluînd conducerea anchetei, a pornit cu ideea dinainte formată că LUCRETIU PATRASCANU este vinovat, ceea ce a fost de natură să influențeze și pe anchetatorii din grupul său (Vol. 12 pag. 1).

Din studiul materialelor reese că în cursul desfășurării anchetei precum și la proces, s-au comis unele ilegalități ce au influențat în mod negativ stabilirea adevărului, dintre care menționăm următoarele:

1. S-a folosit bătaia ca mijloc de constrîngere pentru a se obține declarații acuzatoare.

- BETEA NICOLAE a arătat că în cursul anchetei, la data 5 noiembrie 1952:

"Am fost bătut grav (la picioare, la testicule, la cap, etc.). La cîtva timp după ce am fost

trimis undeva în afară de București și ținut într-o cameră lipsită de lumină, umedă, cu gîndaci, care îmi umblau pe corp." (Vol. 78 pag. 161-162).

Însăși SOLTUTIU ION, la data preluării conducerii anchetei, într-un raport în care se referea la greutățile întîmpinate în continuarea anchetei asupra lui BETEA și RATIU, a arătat că:

"PETRESCU cu FILIPESCU îl bat groaznic pe BETEA încă de la început... sînt supuși unui regim de exterminare fizică (Vol. 16 pag.6).

Ulterior însă, colectivul de anchetă condus de SOLTUTIU ION a folosit aceleași metode:

- CALMANOVICI EMIL a declarat la data de 8 noiembrie 1954:

"Cînd mi-a cerut să arăt că l-am cunoscut pe STEFANESCU ALEXANDRU în 1939 eram deja total în stare de totală înăbușire a personalității mele, și de subordonare a ei, voinței anchetei. Trei luni, noiembrie - februarie am fost crunt bătut" (Vol. 175 pag. 43).

CALMANOVICI EMIL se referă la perioada noiembrie 1952 - februarie 1953, cînd a dat majoritatea declarațiilor acuzatoare.

- ZILBER HERBERT, printr-un memoriu adresat din închisoare conducerii partidului, a arătat următoarele:

"Totuși după încă un an de detenție în loc să fiu reabilitat așa cum mi se spusese de către anchetator, în seara de 24/25.09.1952 am fost bătut de trei ori la tălpi și călcat în picioare și mi s-a cerut, în numele unui for de conducere să capitulez fără condiții" (Vol. 181 pag. 28).

- STIRCEA ION a afirmat și el în fața de deținuți, în închisoare, că a fost bătut în timpul anchetei. Astfel, agentul "SAVA VICTOR" arată că STIRCEA i-a destăinuit că:

"In procesul PATRASCANU a fost constrâns să procedeze cum a procedat și că oricine în locul său ar fi făcut cel puțin cît a făcut el, spunînd mai departe că a fost schingiuit și maltratată de organele de anchetă" (Vol.185 pag.32).

2. S-au folosit presiuni morale asupra unor arestați:

- CALMANOVICI EMIL a arătat în diferite memorii ale sale:

"... mi se spune de către un organ de anchetă: în numele Partidului, alături de care este locul d-tale îți cer să faci o muncă sfîntă revoluționară, de om nou, să lovești fără cruțare în cei trei conducători, dușmani ai clasei muncitoare, ai partidului. ... Îți vorbesc ca un părinte, ca un prieten cum n-ai altul. E un noroc pentru d-ta că ai posibilitatea să te salvezi. Nu trebuie d-ta să te opui partidului...

Deși totul a fost întărit prin angajarea a 7-8 ori poate 10 ori a cuvîntului de onoare, care am arătat că era în ultimă analiză, a conducătorului Partidului, căci era o problemă în atenția conducătorului. ... Trebuie să adopți total linia pe care ți-o dăm noi" (Vol. 175 pag. 42-43).

"In anchetă mi s-a spus de zeci de ori, d-ta nu te gîndi la d-ța, lovește în cei trei, d-ta nu te poți apăra, te reabilităm noi... Mi s-a arătat clar că este vorba să inventez fapte în care să mă implic în contra lui STEFANESCU, PATRASCANU și KOFLER. M-am gîndit că poate aceștia au greșelile lor grave... (Vol. 168 pag. 91).

- LENA CONSTANTE, într-o declarație dată la 8 ianuarie 1952, a arătat că presiunile fizice exercitate asupra ei au fost îmbinate cu presiuni morale.

"In cursul lunii aprilie 1950, în cursul anchetei fiind deja de luni de zile subalimentată - am fost timp de 12 zile împiedicată să dorm mai mult de 3 ore pe zi și chiar în aceste ore de somn eram chemată la anchetă. In restul timpului eram mereu supravegheată să nu închid ochii și tot timpul mi se spunea că sînt o "proastă" că nu recunosc relațiile mele cu GROSS și că ăsta este "singurul drum pe care trebuie să-l aleg". Aceste vorbe, mie mi se păreau că se datorează faptului că dl. anchetator știe că eu nu sînt vinovată, dar vrea să mă convingă să declar fals, din motive, credeam eu, politice, în legătură cu PATRASCANU. Mai îmi spunea că dacă vreodată îndrăznesc să desmint vreun lucru declarat situația mea va fi mai grea... Nu am fost însă în stare să suport remușcărilor de conștiință ce le aveam și apoi mă gîndeam că sînt nevoită dacă merg pe drumul acesta să-l vîr și pe PATRASCANU în această minciună și atunci după 4 sau 5 zile am spus iar că nu pot minți mai departe, la care am fost amenințată cu arestarea părinților mei, dl. anchetator scriind ordinul în fața mea, dînd și un telefon și spunîndu-mi că-mi dă timp pînă a doua zi de dimineață. Ingrozită la gîndul arestării acestor bătrîni, mi-am spus că trebuie să duc minciuna pe drumul dictat de anchetă..." (Vol.66 pag.68).

3. S-au făcut falsuri, schimbîndu-se conținutul unor declarații date de cei anchetați.

- POGONEANU VICTOR în declarația dată la 24 martie 1953 a arătat:

"La începutul lunii octombrie 1946, am dat întâlnire în casa D-lui O.NEAMTU prietenilor mei I.MOCIONI STIRCEA și RADU NICULESCU BUZESTI (Vol.3 pag.257,258).

Anchetatorul a modificat ulterior declarația în sensul că peste cuvîntul "STIRCEA" a scris "ZILBER" pentru a putea "dovedi" că, și "reprezentantul" lui PATRASCANU a participat la această întâlnire secretă, deși POGONEANU nu a declarat nici odată așa ceva.

- CALMANOVICI EMIL a declarat la 11 februarie 1953 că:

"Dv.domnule anchetator ați trecut în procesul verbal de interogatoriu din 22 oct.1952 că STEFANESCU a cerut la prima întâlnire din 1943 ianuarie ca Partidul Comunist să fie aservit intereselor britanice. Eu nu am declarat aceasta,iar dv.ați trecut aceasta fără ca eu să o fi spus. Eu am semnat totuși textul conceput de dv."
(Vol.23 pag.315).

La 7 aprilie 1955, CALMANOVICI a declarat:

Anchetatorul "mi-a arătat în ianuarie 1953 o declarație a lui MIREL COSTEA din decembrie 1952,cînd MIREL era mort de un an,declarația era deci falsă. In declarație era vorba de data pînă cînd a primit salariul de la Intreprinderea CALMANOVICI. Eu am răspuns că după 23 August eu nu i-am mai plătit nimic și nu pînă la naționalizare cum spusese el. Documentul era fals" (Vol. 168 pag.93).

4. Ascunderea atît față de conducerea Ministerului Afacerilor Interne cît și față de completul de judecată a unor declarații făcute de cei anchetați.

- S-a practicat metoda ca unele declarații, care prin conținutul lor nu erau favorabile versiunii în acuzare, să nu fie prezentate conducerii M.A.I. Astfel de cazuri sînt numeroase. De exemplu, pe declarația din 4 februarie 1953, prin care OVID VLADESCU arată că la locuința sa nu a avut și nu a putut avea loc vreo întâlnire între PATRASCANU și ION ANTONESCU, s-a scris: "D.O.(din ordin-n.n) nu merge la tradus și nici la tov.Ministru 9.II.1953" (Vol.4 pag.70). De asemenea, pe declarația din 11 februarie 1953 prin care CALMANOVICI imputa anchetatorului că ar fi consemnat, intenționat și din proprie inițiativă, faptele într-un alt mod decît cum le-a relatat el, se află scris: "Nu merge la tov. Ministru, nici la tradus, nici la judecător (Vol.23 pag.315).
- In concluziile sintezei finale întocmită cu prilejul terminării anchetei, se menționează doar în treacă faptul că unii acuzați au negat învinuirile ce li s-au adus ori au retractat unele din declarațiile anterioare; existînd însă temerea că negarea faptelor imputate ori retractarea unor recunoașter s-ar putea produce și în instanță, în sinteză s-a arătat:
"...nu este exclus ca unii dintre ei să se dedea la provocări în timpul procesului... cu toate acestea, folosind cu pricepere actuala procedură penală, acuzații pot fi judecați și demascați pe deplin" (Vol.176 pag.175-176).

- În volumele trimise la instanță organele de anchetă n-au introdus acele declarații sau procese verbale de interogatoriu prin care unii din cei arestați au negat săvârșirea unor fapte ori au retractat declarații date anterior, care ar fi putut să infirme învinuirile.

5. Procesul s-a judecat în grabă și s-a încălcat dreptul de apărare al inculpaților.

- Cu ocazia luării interogatoriilor ori la ultimul cuvânt dat inculpaților, nu li s-a permis acestora să facă unele precizări în legătură cu învinuirile ce li s-au adus sau să-și facă o apărare completă, președintele completului de judecată întrerupându-i în mod frecvent și chiar interzicându-le să mai vorbească (Vol.17 pag.206, 213-216, 224, 280, 284; Vol.18 pag. 335-340, 349).

x

O problemă importantă care se desprinde din studiul materialelor este și aceea că, folosirea unor metode nepermise în anchetarea celor arestați pentru a smulge declarații precum și aluziile directe sau indirecte pe care ancheta le-a făcut referitoare la necesitatea acuzării cu orice preț a lui LUCRETIU PATRASCANU și REMUS KOFLER a creiat în mintea unor arestați convingerea că acest curs al anchetei este acceptat de conducere ca urmare a dezinformării pe care ancheta a făcut-o sau este chiar indicat de undeva de sus de la conducerea partidului.

Așa se explică de ce CALMANOVICI EMIL în anul 1955 a trimis din închisoare o scrisoare lui HARTHSTEIN EMIL din București prin care i-a cerut să multiplice un memoriu al său anexat la scrisoare și să le trimită tuturor membrilor Comitetului Central al Partidului, mai puțin lui GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ și CONSTANTIN PIRVULESCU (Vol. 168 pag. 366).

EMIL CALMANOVICI, de profesie inginer, a fost proprietarul unei întreprinderi de construcție. A luat contact cu P.C.R. încă din anul 1934 și a devenit membru de partid în anul 1937. Începând din acest an el a activat în cadrul Comisiei Central Financiare a partidului, aducând o contribuție însemnată la activitatea desfășurată de aceasta. Personal a donat partidului sume de bani importante. Astfel, în anul 1943 el a donat suma de 8.400.000 lei,

iar în anul 1944, 12.200.000 lei. De altfel, el a pus la dispoziție aproape întregul venit al întreprinderii sale, ținând la dispoziția partidului toată averea sa (Vol.49 pag.230). După 23 August 1944, a salarizat în cadrul întreprinderii sale pe unii activiști de partid, în 1946 a predat partidului partea sa de proprietate dintr-un bloc de la Snagov precum și șase apartamente în care s-au mutat activiști de partid, iar ulterior în iarna 1946-1947, a predat partidului și întreprinderea sa de construcție împreună cu suma de un miliard lei (Vol. 168 pag.66; Vol.175 pag.24). De asemenea, soția lui CALMANOVICI a lucrat pentru serviciul nostru secret de informații începând din toamna anului 1944 iar locuința lor, în perioada 1944-1945, a fost folosită de tovarăși din conducerea Partidului în scopul îndeplinirii unor misiuni de mare importanță. Astfel, în februarie 1945, soția lui RADESCU a fost adusă de câteva ori la locuința lui CALMANOVICI pentru ca prin ea să se facă presiuni asupra soțului ei, care era președinte al Consiliului de Miniștri (Vol. 168 pag. 17, 84; Vol. 23 pag. 54).

Fiind arestat în anul 1951, timp de un an și jumătate CALMANOVICI a negat constant că ar fi desfășurat vreo activitate de spionaj sau că ar ști de vreo astfel de activitate desfășurată de PATRASCANU. Toate declarațiile date de el în această perioadă se coroborează cu relatările celorlalți învinuiți. Ulterior, așa cum rezultă din memoriile sale, exercitându-se asupra sa, presiuni fizice și morale, sugerându-i-se ceea ce trebuie să spună și făcându-i-se diferite promisiuni, s-a reușit să se obțină de la el câteva declarații în care se învinuia pe sine, pe PATRASCANU și pe alții de a fi fost agenți ai spionajului anglo-american. Aceste declarații au fost în întregime și vehement retractate în instanță. Dându-și seama de situația în care se afla, el a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a aduce cazul său la cunoștința conducerii partidului, trimițând în acest scop un mare număr de memorii. Neobținând vreun răspuns la memoriile trimise, în anul 1955, din închisoare, a trimis unui prieten al său un memoriu, în care arăta că procesul lui nu este altceva decât o înscenare, cerându-i să difuzeze memoriul membrilor Comitetului Central. El a mai cerut ca în cazul când nu se va obține nici pe această cale vreun rezultat, să fie anunțați președinții P.S.D. din Peninsula Scandianică pentru ca aceștia, împreună cu conducerile partidelor comu-

niste din țările respective, să facă demersuri pe lângă conducerea P.C.R. și Biroul Informativ al Partidelor Comuniste și Muncitorești apelându-se eventual și la proletariatul internațional - pentru revizuirea situației comuniștilor și socialiștilor despre care arăta că au fost condamnați pe nedrept în țară la noi (Vol.168 pag. 375-379).

În primăvara anului 1955 dându-se sarcina de a se examina memoriile făcute de Calmanovici, s-a stat de vorbă cu acesta. Cu acest prilej, în loc să se cerceteze realitatea celor susținute de CALMANOVICI prin memoriile sale, a fost anchetat în legătură cu modalitatea de transmitere din închisoare a memoriilor sale și cu faptul că s-a adresat străinătății (Vol. 168 pag. 1 - 3). Cu toate acestea, s-a tras concluzia că el a fost condamnat în mod just. Ulterior, CALMANOVICI a declarat în două rânduri greva foamei, iar la începutul lunii martie 1956, a decedat prin insuficiență cardiovasculară, care a survenit în urma slăbirii organismului (Vol.165 pag.6).

Un alt exemplu îl constituie cazul lui NICOLAE BETEA. După condamnare, el a făcut mai multe memorii arătând permanent că este nevinovat și aceasta o poate dovedi, dar că probele sale de neculpabilitate "sînt intime și de nedespărțit legate de secrete de partid și de stat". "Posed dovezi (spune el n.n.) că persoane din Partid - nu Partidul - au împiedicat direct sau indirect, printr-un mijloc sau altul, stabilirea adevărului" (Vol.180 pag. 119, 104) . El a mai adăugat că înțelege să răspundă cu viața în cazul în care susținerile sale nu se vor adeveri.

Cu toate acestea, memoriile sale nu au avut nici o urmare, el nu a fost chemat de nici un organ pentru a i se cere să dea explicații și să dovedească afirmațiile sale, și a executat în întregime pedeapsa de 10 ani muncă silnică la care fusese condamnat, fiind pus în libertate în cursul anului 1958.

x

x x

Din documentele studiate rezultă că PATRASCANU a avut anumite nemulțumiri personale în legătură cu modul cum era apreciat la partid și folosit în muncă.

- Fiind internat în lagărul de la Tg.Jiu la 2 ianuarie 1943, PATRASCANU a constituit un colectiv format din trei comuniști printre care și el - care discuta săptămînal cu conducerea lagărului cererile și nevoile comuniștilor internați. Acest colectiv

în cadrul căruia LUCRETIU PATRASCANU avea un rol principal a fost desființat după venirea în lagăr a lui GHEORGHIU DEJ, ceea ce i-a produs nemulțumiri.

În legătură cu aceasta, LEOVEANU SERBAN, fostul comandant al lagărului Tîrgu Jiu, a declarat la 6 noiembrie 1953 că:

"După desființarea delegației PATRASCANU era mereu agitat și preocupat. Eu întrebîndu-l că de ce nu mai vine pe la mine, PATRASCANU mi-a răspuns că el nu mai are nici un rol, deoarece delegația a fost desființată, iar conducerea comunistilor din grupa II-a a luat-o Dl.GHEORGHIU DEJ, care este muncitor.și simpatizat mai mult de internații din grupa doua. Cu altă ocazie PATRASCANU mi-a mai spus că la început a avut unele neînțelegeri cu Dl.GHEORGHIU DEJ,însă acum lucrurile s-au liniștit Dl.GHEORGHIU DEJ este recunoscut de toți ca șef iar el (PATRASCANU își vede de treburile lui" (Vol. 6 pag. 221).

Că PATRASCANU a avut nemulțumiri, după venirea lui GHEORGHIU DEJ în lagăr, reese și din aceea că el ulterior a discutat cu soția spunîndu-i că a simțit rivalitate din partea lui GHEORGHIU DEJ. În legătură cu aceasta ELENA PATRASCANU a declarat:

"El mi-a vorbit despre un conflict cu OVIDIU (al cărui conținut nu-l țin minte) și mi-a relatat de asemenea întîlnirea cu tovarășul GHEORGHIU DEJ. Atunci mi-a vorbit despre impresia pe care a avut-o anume aceea a unui sentiment de rivalitate din partea tov. GHE.DEJ, pe care ANDREI a încercat să-l atenueze cît mai mult, dar că nu a reușit totmai din cauza incapacității lui (adică a lui ANDREI) de a nu fi slugă și de a^oestompa în întregime (Vol. 87 pag. 48).

Intr-un referat sinteză al organelor de anchetă din 3 mai 1950 se arată printre altele:

"Semnificativ este și faptul că în anul 1943,aflîndu-se în lagărul de la Tg.Jiu, a încercat să-și atragă o serie de tovarăși pentru a forma o clică opoziționistă,cu scopul de a diminua autoritatea tov.GHEORGHIU DEJ. Faptul că acest lucru se petrecea într-un moment,în care se punea problema unor tovarăși din lagăr, în vederea pregătirii loviturii de stat,

dovedește că încă de pe atunci P. încerca să recruteze elemente cu ajutorul cărora să poată prelua mai târziu conducerea". (Vol.12 pag.308)

Pasajul citat este adnotat de GHEORGHIU DEJ în felul următor:

"P.s-a pronunțat împotriva acțiunii de înlăturare a lui FORIS și grupului acestuia. El califica această acțiune de "fracționism" - "că el nu se amestecă, deoarece această acțiune miroase a fracționism".

"După 23 August 1944 când cei trei tov. care alcătuiau conducerea provizorie îi dăduse lui FORIS muncă (agit.-prop.) PATRASCANU n-a schițat nici cel mai mic gest de împotrivire. Nu-i exclus să fi avut chiar contact cu FORIS" (Vol. 12 pag. 307 verso).

- Nemulțumirile lui PATRASCANU s-au manifestat și în legătură cu modul cum a fost apreciat rolul său în pregătirea și înfăptuirea actului de la 23 August 1944, ceea ce rezultă atât din declarațiile sale cât și ale soției.

-"Am fost surprins când în aprilie sau mai (1944) - BODNARAS mi-a comunicat hotărîrea transmisă de tovarășul GHEORGHIU, din lagăr că eu să nu fac parte din Secretariat. Am acceptat însă această hotărîre. În momentul în care însă se apropia legalizarea Partidului iar eu eram reprezentantul Partidului în toată munca pregătitoare a lui 23 August - am socotit că ar fi normal ca să se formeze un C.C. restrîns, din cinci tovarăși - eu făcînd parte din acest organ. Mi-am susținut și verbal acest punct de vedere - care însă n-a fost acceptat. M-am supus hotărîrii majorității și mi-am continuat munca" (Vol. 1 pag. 62).

"După venirea tovarăsei ANA și a lui LUCA în țară, într-o zi, când eram în mașină, pe fugă, ANA îmi anunță că s-a constituit un Comitet Central restrîns din cinci tovarăși din care eu nu făceam parte. N-am făcut nici o observație ANEI - dar am găsit procedeul cel puțin - neobișnuit. Mi-am dat seama însă că este vorba de o măsură provizorie pînă la o Conferință sau Congres al Partidului. Totuși această măsură și mai ales, forma în care mi-a fost comunicată m-a jignit. Nu pot să ascund acest lucru. Socoteam că în fond și formă era o desconsiderare a mea din partea ANEI și a celorlalți tovarăși" (Vol. 1 pag. 62/2).

- "Din acea epocă ca atitudine antipartinică aş avea doar de relatat întâi că ANDREI îşi atribuia un rol hotărâtor în acţiunea de la 23 August, spunând că el este motorul ei şi că şi după 23 August el era de această părere, uitînd că el nu a fost decît mandatarul Partidului în pregătirea şi executarea loviturii de stat propriu-zisă..." (Vol.87 pag. 156).

PATRASCANU a afirmat că s-a acţionat pentru ca treptat presa să treacă sub tăcere persoana lui, aportul său la realizarea anumitor acţiuni hotărâte de partid. A simţit că există o nejustificată atitudine de răceală faţă de el şi tendinţă de izolare din partea membrilor conducerii partidului.

"A venit 7 Noiembrie 1944. Incepînd din acea zi, timp cred de două luni - numele meu a dispărut din "Scînteia". Ba odată, într-o notiţă, se vorbea despre Dl. Ministru L.P. Atunci am făcut o scrisoare "Scînteii" şi am predat-o Secretariatului s-o trimită redacţiei. De fapt am vroit să provoc o discuţie. Si discuţia a avut loc - cred în decembrie sau ianuarie 1945 - în care ANA a încercat să-mi explice că este la latitudinea organului de conducere pe cine să popularizeze şi în ce formă şi pe care nu. In toate aceste măsuri eu am văzut o atitudine netovărăşească - neprietenească faţă de mine. Reacţiunea mea a fost nesănătoasă, am socotit că faptul de a avea popularitate "jenează" pe unii tovarăşi"

"Acestei reacţiuni nesănătoase se datoreşte faptului că mă simţeam de prisos, cînd mă duceam la C.C. De aici drumurile mele rare la C.C.; venind cînd eram chemat sau cînd aveam o comunicare importantă de făcut" (Vol. 1 pag.62/2).

"Formarea noului C.C., prin octombrie sau noiembrie 1944 şi tăcerea "Scînteii" în ce priveşte activitatea sau persoana mea au coincis. Si prima şi a doua au devenit imediat obiect de discuţii publice" (Vol. 1 pag. 73).

- LUCRETIU PATRASCANU şi-a manifestat nemulţumirea că nu a fost atras la muncă de partid iar la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 1945 a fost atacat prin surprindere.

In acest sens el declară:

"Cînd a venit pregătirea Conferinței din 1945, faptul de a nu fi fost atras în nici un fel - la munca pregătitoare - mi-a creat multe zile și nopți pline de supărare și năduf" (Vol. 1 pag. 56).

"Între timp, fusese Conferința Partidului din noiembrie 1945, Pînă la sfîrșitul lucrărilor Conferinței nu s-a făcut nici o critică, nici a muncii mele la Minister, nici în general, asupra activității mele. Si de odată, ca o surpriză, cînd GHEORGHE APOSTOL m-a propus pentru C.C., m-a recomandat ca pe "un avocat" apărător în procesele muncitorești sub vechiul regim, că nu mi-am făcut datoria ca Ministru de Justiție - totuși mă propune pentru C.C. Am rămas, mai întîi mut de indignare. Nimeni din Prezidiu n-a luat cuvîntul. Si s-a trecut mai departe, la alte propuneri. Atunci, într-o sală alăturată am avut o ieșire reproșînd tovarășilor - era ANA, GHITA, TEO și BODNARAS - întreaga lor atitudine și făcîndu-l în parte răspunzător pe BODNARAS de atmosfera creată mie" (Vol. 1 pag. 64).

"Rămîn la convingerea, pe care am avut-o și atunci, pe care o am și acum, că începînd din chiar toamna anului 1944, nici tov. ANA nici LUCA sau GHEORGHIU DEJ n-au voit nici să lucreze cu mine nici să mă atragă la o muncă efectivă de partid. Plasez începutul acestei atitudini negative în chiar toamna anului 1944 - atunci cînd, pe de o parte a existat la mine o sinceră și totală dorință de a găsi toate căile care să facă o muncă comună posibilă, pe de altă parte atunci cînd diferențe politice nu au existat - toți începînd o muncă nouă, cu dorința de a servi cît mai bine Partidului și luptei pentru socialism. Începînd de atunci și foarte multă vreme pe urmă - atitudinea tovarășilor care conduceau efectiv Partidul a fost de a scăpa de mine, de a mă ignora, de a mă transforma într-un om suportat - dar nu un tovarăș, cu care vrei efectiv să lucrezi. Am avut - și nu o singură dată - sentimentul că sînt considerat inutil și tot tratamentul era - fără îndoială nu voit - dar rezultatul era același - de a începe să mă consider eu însumi, în cercul tovarășilor din conducere, ca un om de prisos. Ce a determinat pe tov. ANA, LUCA sau GHEORGHIU DEJ la o asemenea atitudine, în toamna anului 1944 și mai pe urmă, atitudine care a culminat cu cele petrecute la Conferința P.C.R.-ului din octombrie 1945, nu știu. Întrebarea pe

care mi-o pun și ea este valabilă și pentru anul 1946-1947, este următoarea: dacă de la început sau mai târziu tovarășii au avut să-mi reproșeze deviații politice sau unele trăsături personale, unele atitudini personale, cu care nu erau de acord, pentru ce n-au urmat calea unei discuții serioase, fundamentale, în spirit tovarășesc, utilizând critica și autocritica - ci totdeauna am fost pus în fața unor atacuri care plesneau totdeauna, ca o bombă, pe neașteptate?" (Vol.1 pag.111).

"Chestiunea de la Congres însă m-a îmbolnăvit. Atunci am hotărât să cer să fiu scos din C.C. și să părăsesc Ministerul. În urma unei discuții cu tov. SUSAIKOV - căruia i-am împărtășit necazurile mele și intenția mea - am renunțat la ambele demisii și m-am întors la ședința C.C. Tot atacul l-am pus în seama hotărârii pe care tovarășii o luaseră de a nu face parte din Biroul Politic.

M-am simțit nedreptățit și profund jignit și timp de trei săptămâni n-am mai trecut pe la C.C. Nimeni nici nu m-a chemat în acest timp" (Vol.1 pag.64).

"Aceasta a fost atmosfera în care m-am mișcat în anii 1945-1946. În ultimul an 1946 am fost atras la munca B.P. și anume să-i țin locul lui VASILICHI care era plecat în concediu. Cu toată repetata cerere a mea să mi se dea muncă de partid - și am crezut chiar "deși om în loc" în B.P. voi avea muncă de Partid - așteptările mele au fost zadarnice" (Vol.1 pag.65).

O altă nemulțumire a lui PATRASCANU a fost în legătură cu rolul lipsit de importanță, care i s-a atribuit în timpul Conferinței de Pace de la Paris, el apreciind că prezența sa a fost formală, nefiind consultat, ceea ce i-a lăsat impresia că nimeni nu are nevoie de el.

- În legătură cu aceasta, PATRASCANU a declarat:

"La Paris, în timpul Conferinței de Pace, aceeași izolare a mea a continuat. Treceau zile fără să văd un tovarăș, pentru că nimeni nu mă căuta și nimeni nu avea nevoie de mine. Aici, rămas singur și avînd timp de gîndit - mi-am dat seamă că așa nu mai merge și trebuie să forțez o atitudine față de mine și eu la rîndul meu să iau o atitudine" (Vol.1 pag.65/2).

ELENA PATRASCANU și BELU ZILBER confirmă și ei acest lucru declarînd:

"La Paris, la Conferința Păcii în vara lui 46, ANDREI a simțit din nou din partea tov.GHE.DEJ o atitudine de răceală care l-a jignit. Il durea foarte mult faptul, că tov.GHE.DEJ se izolase la Paris de el, că nu se sfătuia cu dînsul, astfel încît ANDREI se simțea acolo foarte singur" (Vol.87 pag.62).

"Cînd am fost la Paris, cu ocazia unui interviu ce trebuia pregătit am avut impresia că între DEJ și PATRASCANU lucrurile merg cu scrișneli din dinți" (Vol.37 pag.454).

- PATRASCANU și-a manifestat nemulțumirea pentru faptul x că deși în 1947 a fost cooptat ca membru al Biroului Politic și personal s-a străduit să participe activ la munca de partid, a simțit că din partea celorlalți tovarăși din Conducerea Partidului a continuat tendința de a-l menține în izolare. În acest sens el a declarat:

"Începînd din 1947, am încercat și în raport cu tovarășii din conducere să-mi schimb atitudinea, să ignorez anumite gesturi care continuau să se producă, atitudini care se luau atunci cînd era vorba de mine. Am încercat să strîng relațiile personale cu unii tovarăși. Am parvenit să-mi îmbunătățesc și starea mea de spirit - în acest domeniu - și aceste relații. Au dispărut însă la mine vechile rezerve, am căpătat eu încredere în tovarăși - vorbesc din punct de vedere personal și chiar față de acei tovarăși ca ANA și TEO pe care îi simțeam cel mai aproape? Nu deplină. În orice caz nu acea încredere care să mă facă, atunci cînd a căzut pe capul meu chestia cu BETEA - să mă duc să le povestesc cele petrecute. Cînd, la începutul lui 1948, am observat din nou o răceală din partea tovarășilor - ceea ce a constituit pentru mine o dureroasă surpriză - am fost din nou pornit să judec cu toate încercările făcute de mine, în acest domeniu, au dat greș" (Vol.1 pag.113).

"Pentru că una din criticile pe care GHITA mi le-a adus la Paris era că vin rar la C.C., în tot cursul anului 1947 am căutat să țin o legătură cît mai strînsă cu tovarășii care lucrau în Secretariat și pot afirma că dacă nu zilnic, dar de trei - patru ori pe săptămînă eram de astă dată la C.C. De cele mai multe ori o găseam acolo pe ANA, dar și pe alți tovarăși.

De cîteva ori - jumătate în glumă, jumătate în serios - i-am făcut reproș ANEI că "N-are nici odată nevoie de luminile mele" pentru că rezultate concrete ca o atragere a mea la

o muncă de partid n-au dat nici aceste vizite la C.C. Totuși eu le-am continuat mai asidui la începutul anului - mai rare apoi. Dar în orice caz, cu mult mai multă frecvență decît în 1945 sau 1946.

Am căutat în cursul anului 1947 să invit, de cîte ori am putut, pe tovarăși la mine acasă și cînd a fost gata Snagovul, la Snagov. Unii au venit, unii au refuzat sau nu au răspuns, totuși eu am păstrat aceeași linie de conduită, pe care mi-o impusesem după Paris" (Vol.1 pag.123).

"De anul nou 1947, deși tovarășa mea era în munți, unde am plecat și eu de zilele Crăciunului, eu m-am întors în București ca să pot fi de revelion cu tovarășii. N-am fost, în adevăr, invitat nicăeri, i-am telefonat tov.BODNARAS, unde merge el, dar nu știu ce mi-a răspuns. Pînă la urmă însă aflînd că toți tovarășii vor fi la ANA, m-am dus și eu fără invitație. Si am făcut foarte bine că nu m-am formalizat de lipsa unei invitații personale" (Vol.1 pag.122-123).

"Si de odată la începutul anului 1948 s-au petrecut cîteva fapte care din nou m-au tulburat profund. Rezerva ANEI de a mă lua la Budapesta, deși era evident că deoarece fusese aici Ministrul Justiției maghiar, trebuia să întorc vizita; faptul că în Comisia pentru Constituție n-am fost desemnat, deși Ministru de Justiție în funcțiune; din nou o atmosferă glacială în B.P.; apoi cu ocazia venirii tov.DIMITROFF pe care îl cunoșteam din 1922, cu care lucrasem la Berlin în 1930-1932, pe care îl văzusem și cu care fusesem împreună la Moscova în 1934 - ignorarea mea completă din partea lui (am fost sigur în urma unei sugestii venite de la tovarășii noștri din conducere.) - toate acestea au produs la mine din nou descurajare.

Atunci m-am dus în această frămîntare la tov.KAVTARADZE și în discuțiile cu RALEA și cu alți apropiați ai mei, mi-am manifestat părerea că nu voi mai face parte nici din viitorul guvern, nici din B.P.

Totuși de această dată, mai mult decît în trecut, doream din toată inima să capăt muncă de partid. Simțeam nevoia, ca un fel de real ajutor pentru mine, pentru verificarea mea proprie, pentru a da putință altora să mă verifice, mai profund, mai amănunțit, să muncesc la Partid, fiind sigur nu numai că voi putea depune o muncă utilă Partidului că eram gata să

depun o muncă cu toată rîvna și toate capacitățile mele, de aceasta eram convins, dar în același timp să pun capăt și tuturor acestor frămîntări, cu caracter personal, care din nou începuseră să mă paralizizeze și să mă descurajeze" (Vol.1 pag.60-61).

Pe linia celor arătate mai sus menționăm și faptul că imediat după reținerea sa, în aprilie 1948, cu prilejul zilei de 1 Mai, PATRASCANU a adresat o scrisoare către toți membrii Secretariatului Partidului în care se arată:

"Azi cînd muncitorimea, și cu ea întreg poporul sărbătorește ziua de 1 Mai într-o Romînie pe care am visat-o în tinerețe și pentru înfăptuirea căreia, cu toate puterile mele, am luptat o viață întreagă - eu mă sor de la un capăt la altul camera unei închisori, exact cum făceam, cu ani în urmă, la Văcărești, la Brașov sau Jilava.

Se împlinesc peste scurt timp 29 de ani de cînd am intrat în rîndurile P.C. In acest lung șir de ani, de neînterrupted activitate am putut de multe ori greși, avea slăbiciuni în muncă, chiar abateri. Dar de nimeni și nici odată n-au fost puse la îndoială cinstea mea de comunist, devotamentul meu față de P., dorința și străduința mea de a urma fără șovăire linia P.nostru.

Si acum, sub noianul unor informațiuni de multă vreme ticluite - rezultatul unei evidente provocări - sînt pus în situația de astăzi. Nu voiesc să-mi micșorez vina de a fi fost lipsit de vigilență față de unii oameni cu care am venit în contact și de a fi discutat unele chestiuni care mă priveau, dincolo de cadrele P. Dar numai atît. Eu vă rog ca tovarăși dintre care cu unii am început activitatea mea în P. să judecați cu obiectivitate faptele, să cîntăriți, fără idei preconcepute, materialul adus în discuție și să nu luați o hotărîre care ar avea ca urmare nu numai distrugerea mea morală, ci și cea fizică. In Secretariat sînt tov. care în 1939 au împiedicat să se comită o nedreptate contra mea - ca membru de P. - din partea unor oameni dovediți apoi dușmani ai mișcării. Grelele încercări din ultimele două luni și mai ales, din ultimele zile, plătite cu mari suferințe și morale și fizice, precum și întreaga discuție care a avut loc m-au învățat multe, foarte multe lucruri.

Am intrat în P.C. călăuzit de învățăturile lui Lenin, care în împrejurările diferite prin care nu o singură dată am trecut

mi-au dictat atitudinea și mi-au stat în apărare. Aceste învățături mă conduc și astăzi; în ele cred ne-strămutat și în clipa de față. De aceea nici un moment nu m-am lăsat cuprins de demoralizare și nimic din convingerile mele și din tăria mea sufletească nu s-a clintit, după cum întreagă și fără rezerve este încrederea mea în conducerea partidului. Am cerut să mi se dea muncă de P. Aceeași cerere o fac și acum prin această scrisoare P. și conducerea lui au puțința să controleze activitatea și atitudinea mea - nu după vorbe, ci după fapte. Este singurul lucru pe care îl cer" (Vol. 10 pag. 399 și verso).

x

x x

Din materialul documentar examinat, inclusiv recunoașterile lui LUCRETIU PATRASCANU, reese că acesta în activitatea desfășurată pe linie de partid și de stat, a avut multe lipsuri și a manifestat unele trăsături de caracter negative, oglindite în atitudinea și comportarea sa.

Astfel, după 4 aprilie 1944, PATRASCANU, primind sarcina să se ocupe de unele aspecte ale pregătirii insurecției armate, a pretins să fie cooptat în Comitetul Central restrâns al partidului și a fost nemulțumit atunci când i s-a comunicat că aceasta nu se va realiza.

După 23 August 1944, a fost nemulțumit pentru faptul că deși, inițial, a fost singurul ministru comunist în guvern, el nu a făcut parte din Comitetul Central al partidului pînă la Conferința Națională din 1945.

Ulterior, fiind ales membru al Comitetului Central era nemulțumit că nu face parte din Biroul Politic.

Dorința lui PATRASCANU de a obține popularitate rezultă și din următoarele împrejurări:

- imediat după 23 August 1944 a dat la tipar cărțile scrise de el în perioada 1942-1943, fără a avea în prealabil aprobarea partidului. Este adevărat că în paralel el a dat lucrările sale spre a fi avizate la partid dar aceasta a avut mai mult aspect formal,

întrucât lucrările erau deja sub tipar. Aşa se explică că lucrarea lui "Problemele de bază ale României" a fost tipărită şi difuzată înainte de a se fi primit vreun răspuns de la partid. (Vol. 10 pag. 422-423);

- cu prilejul alegerilor din anul 1946, LUCRETIU PATRASCANU, fără ştirea partidului, a obţinut de la industriaşul RADU XENOPOL suma de o sută milioane lei pe care a folosit-o pentru popularizarea sa în campania electorală la Arad unde era candidat (Vol. 5 pag. 3-5; Vol. 14 pag. 136).

Tot astfel a procedat şi în alte împrejurări când a întreprins unele acţiuni deosebit de importante, fără a avea aprobarea prealabilă a conducerii de partid şi fără a informa ulterior. Astfel:

- în vederea rezolvării crizei din anul 1945 dintre fostul rege şi guvernul GROZA, LUCRETIU PATRASCANU - din proprie iniţiativă a propus - în cadrul discuţiilor cu unii reprezentanţi ai partidelor "istorice" - ca aceştia să sugereze la palat ideea numirii lui ca preşedinte al Consiliului de Miniştri în mod provizoriu;
- în anul 1946, cu prilejul judecării şi condamnării marilor criminali de război, RADU XENOPOL i-a sugerat lui PATRASCANU ideea de a interveni ca EUGEN CRISTESCU, fostul şef al Serviciului secret de informaţii - condamnat la moarte de tribunalul poporului - să nu fie executat, deoarece acesta ar fi putut să dea relaţii în legătură cu reţeaua engleză de spionaj din ţara noastră. LUCRETIU PATRASCANU şi-a însuşit sugestia, l-a trecut pe EUGEN CRISTESCU pe lista cu

cei propuși să li se comute pedeapsa, dar n-a informat despre aceasta organele competente să efectueze ancheta (Vol. 5 pag. 109; Vol. 2 pag. 276 - 277).

Deși cele arătate constituie abateri grave de la linia partidului, din documente nu reiese însă că LUCRETIU PATRASCANU ar fi acționat în mod fracționist, că ar fi încercat să asocieze și pe alții din partid la acțiunile sale personale.

După 23 August 1944 a discutat numai în cercul de prieteni o parte din nemulțumirile pe care le avea.

x

x x

Poziția lui LUCRETIU PATRASCANU la anchetă și în fața instanței de judecată.

Din materialul documentar, studiat, rezultă că după Congresul partidului din februarie 1948, în urma unor discuții avute cu TEOHARI GEORGESCU și IOSIF RANGHET și plecând de la criticile ce i-au fost aduse la Congres, LUCRETIU PATRASCANU a supus unui examen autocritic întreaga activitate desfășurată de el în ultimii patru ani; el a încercat să justifice unele din lipsurile sale, ori să le minimalizeze, dar în general s-a referit la toate aspectele negative din activitatea sa, cu excepția propunerilor de a fugi din țară ce i s-au făcut.

Astfel, în declarația dată la 20 martie 1948, recunoaște că unele pasagii din discursurile sale puteau fi interpretate ca avî nt caracter naționalist-șovin, că n-a dovedit fermitate în acțiunea de epurare a magistraturii și a manifestat slăbiciuni pe linia unor sarcini puse justiției ca de pildă lupta împotriva speculei și sabotajului, unele procese ale criminalilor de război și aplicarea legilor antirasiale, precum și că și-a exprimat, în afara partidului, față de unii intimi ai săi, unele nemulțumiri personale în legătură cu situația sa în partid. (Vol. 10 pag. 423-429).

Către sfîrșitul anului 1949 - începutul anului 1950, în timp ce era anchetat la S.S.I., LUCRETIU PATRASCANU, printr-o

serie de declarații, a condamnat personal unele fapte săvârșite de el, considerându-le antipartinice și chiar dușmănoase.

Astfel, într-o declarație dată la 2 decembrie 1949, printre altele, el spune:

"Nepartinică a fost toată purtarea mea atunci când BETEA a venit și mi-a propus să plec în străinătate și eu am ascuns acest fapt tovarășilor. Mai mult, a fost un act dușmănos atît față de partid cît și față chiar de regimul nostru că atunci cînd am aflat că MANUIA, ale cărui legături cu MANIU îmi erau cunoscute... eu nu l-am denunțat, ci din comoditate personală, cînd am văzut posibilitatea pe calea unei plecări a lui BETEA în străinătate cu el, să scap de acesta din urmă, am ascuns această pregătire de plecare...

Nepartinice au fost toate ieșirile mele, prin manifestări de supărare, în fața unor cunoscuți personali, prieteni care îmi veneau în casă" (Vol. 14 pag. 50).

Declarații asemănătoare a dat în aceeași perioadă în legătură cu diverse probleme, cum ar fi: concepțiile sale în ce privește "tempoul și formele luptei de clasă în epoca de după 23 August 1944", în activitatea desfășurată la Ministerul Justiției, atitudinea și comportarea sa față de unii tovarăși cu care a lucrat în Comitetul Central al Partidului, și altele. (Vol. 1 pag. 106 - 114, 127 - 129, 135 - 139, 286).

Mai tîrziu, la insistențele anchetatorului său, fiind întrebat în legătură cu împrejurările în care s-a manifestat pe o poziție naționalistă, LUCRETIU PATRASCANU sfîrșește prin a califica și condamna faptele sale, după cum urmează:

"Prin atitudinea și manifestările mele politice, obiectiv și în fapt am servit interesele reacțiunii de la noi din țară. De aici au urmat o serie de manifestări și atitudini antipartinice pe care le-am ascuns partidului" (Vol. 2 pag. 381) (In același sens, Vol. 2 pag. 335 și 386).

Ulterior, în perioada cînd organele de anchetă insistau ca LUCRETIU PATRASCANU să recunoască că a avut legături

cu siguranța burghezo-moșierească și că a desfășurat activitate de spionaj în favoarea anglo-americanilor, el, negînd asemenea fapte, a început să revină și asupra unor declarații date anterior.

La interogatoriul de la 24 aprilie 1951 a avut loc următoarea discuție între anchetator și PATRASCANU:

"INTREBARE: de ce respingi d-ta declarațiile care te acuză și care stabilesc faptele și întîmplările cum au fost ele în realitate?

RASPUNS: eu nu resping nici una din declarațiile care stabilesc faptele și întîmplările care mă acuză, dacă sînt adevărate și pe care le recunosc în întregime, dar resping declarațiile și afirmațiile neadevărate"

.....

"INTREBARE: în cine ai d-ta încredere și pe a cărui cuvînt poți conta?

RASPUNS: după experiența făcută în ultimii doi ani, nu mai am încredere absolut în nimeni pe lume. Nici într-un fel de prieteni - de altfel nu am prieteni - și nici într-un fel de cunoștințe, și chiar rude din cele mai apropiate" (Vol. 2 pag. 24).

.....

"INTREBARE: d-ta te porți dușmănos față de anchetă, deoarece citatele de mai sus au fost reținute de anchetă.

RASPUNS: eu mă comport veridic, în conformitate cu adevărul. Alt răspuns n-am" (Vol. 2 pag. 23-26).

La încercarea anchetatorului de a obține, fără nici o explicație, recunoașterea lui PATRASCANU că înainte de 23 August 1944 a avut întîlniri cu PIKI VASILIU de la Interne, acesta a declarat următoarele:

"Subsemnatul LUCRETIU PATRASCANU, la întrebarea pusă de anchetă și formulată astfel: "Cînd, unde și în ce împrejurări te întîlneai cu PIKI VASILIU și ce ați discutat" declar că în ciuda atenției atrasă de anchetă, de a răspunde exclusiv la întrebarea pusă și a nu introduce alte elemente în întrebare

deoarece sînt obligat conform legii de a răspunde exclusiv la întrebarea pusă, eu socotesc că trebuie să mă abat de la răspuns și să introduc următoarea frază: "am comunicat acest lucru și toată discuția, noii conducerei a Partidului". La toată insistența anchetei eu am refuzat a răspunde exclusiv la întrebarea pusă".

La un alt interogatoriu, anchetatorul i-a spus lui PATRASCANU că are atitudine dușmănoasă față de organele de anchetă prin faptul că nu recunoaște unele fapte, la care acesta a răspuns: "Nu există nici un fel de act criminal sau fapte criminale în activitatea mea. Dacă ancheta are asemenea acte, să mă trimită în judecată"

La proces, PATRASCANU a refuzat, în mod categoric, să propună martori, să-și aleagă un apărător și a renunțat chiar la apărătorul desemnat din oficiu.

El a refuzat de asemenea să răspundă la interogator iar atunci cînd unii din coacuzăți au avut ultimul cuvînt a intervenit de cîteva ori, manifestîndu-și disprețul în legătură cu unele afirmații făcute de aceștia (Vol. 17 pag. 49, 321, 353).

Dîndu-i-se ultimul cuvînt, PATRASCANU a refuzat să se apere, declarînd următoarele:

"N-am de spus nimic, decît că scuipe pe acuzațiile care mi se aduc".

Președintele completului de judecată, atrăgîndu-i atenția că aceste cuvinte constituie o insultă și că se dă în spectacol, PATRASCANU a strigat:

"Da, lasă să mă dau, viața mea e scurtă, dar sînt oameni care o să urmărească această porcărie" (Vol. 18 pag. 354).

x

x x

Acestea sînt principalele aspecte care au rezultat din materialul documentar studiat.

Există dovezi certe că L.PATRASCANU a încălcat unele norme ale disciplinei de partid și de asemenea unele legi ale statului prin aceea că a deținut aur și valută și că nu a denunțat pregătirile unor persoane de a fugi din țară.

Nu sînt însă dovezi care să justifice pedeapsa capitală ce i s-a aplicat; declarațiile care au stat la baza acesteia nu sînt verosimile, au fost obținute după mulți ani de anchetă, nu se

coroborează între ele, iar marea majoritate a celor care le-au dat, ulterior retractându-le, au susținut că le-au fost smulse prin constrângere.

Pentru deținerea ilegală de aur și valută legea prevedea o pedeapsă între 5 și 25 de ani închisoare, pentru nedeținerea pregătirilor unor persoane de a fugi din țară, o pedeapsă între 3 luni și 1 an închisoare.

În condițiile concrete în care PATRASCANU a săvârșit infracțiunea de deținere ilegală de aur și valută, adică obținerea acestora în perioada când deținerea lor nu era interzisă, cantitatea mică pe care a avut-o (cca. 50 monezi aur) și faptul că el n-a traficat aceste valori, puteau determina instanța să acorde circumstanțe atenuante, coborînd astfel pedeapsa sub minimul de 5 ani prevăzut de lege.

Precizăm însă că pentru aceste fapte PATRASCANU nici nu a fost trimis în judecată.

x
x x

În cazul în care conducerea partidului apreciază că este necesar a se stabili motivele care au determinat colectivele de anchetă și de judecată să acționeze într-un mod atât de necorespunzător, ar fi indicat să se discute cu următoarele persoane care ar putea aduce lămuririle necesare, cu mențiunea însă, că în această situație, secretul asupra reexaminării acestui caz n-ar mai putea fi asigurat:

1. PINTILIE GHEORGHE

- Împreună cu consilierii sovietici a dirijat și urmărit îndeaproape întreaga desfășurare a anchetei și procesului (Există informații date de ARDELEANU AUREL - unul din procurorii care au participat la anchetă și judecată - că el personal l-ar fi executat pe PATRASCANU, trăgându-i prin surprindere în ceafă).

2. Colectivul de anchetatori condus de SOLTUȚIU ION

și în special acesta din urmă, care să dea următoarele lămuriri:

- Să relateze împrejurările în care a preluat conducerea anchetei în august 1952;

- Cum de a ajuns la concluzia arătată în rezoluția sa din 20 septembrie 1952, deși din probele administrate pînă la acea dată, nu rezulta aceasta;
- De ce nu s-au clarificat pînă la capăt, mai ales prin confruntări, diferitele aspecte ale cauzei, în special cele legate de problema spionajului.

3. Completul de judecată condus de MOISESCU ILIE

4. Colectivul de procurori compus din RÎPEANU GRIGORE, ARDELEANU AUREL și POHONȚU ION care au participat la anchetarea și judecarea grupului L.PATRASCANU.

5. PETEA GONCEARUC care a condus ancheta la S.S.I. în perioada: toamna anului 1949 și pînă în luna mai 1950.

6. Dintre cei anchetați și condamnați:

ZILBER HERBERT

- Pentru a arăta ce dovezi aduce în susținerea afirmațiilor făcute în unele memorii ale sale că poate demonstra oricînd că declarațiile date la anchetă și la proces și în care s-a acuzat pe sine și pe PATRASCANU, sînt minci-noase.

BETEA NICOLAE

- Să dea lămuriri în legătură cu afirmațiile făcute în unele memorii ale sale și privind comiterea de falsuri și acte de provocare în cazul PATRASCANU.

MICȘA REMUS

- Să dea explicații în legătură cu ceea ce cunoaște privitor la propunerile de fugă din țară făcute lui PATRASCANU.

BERMAN JACK

- Să dea lămuriri referitor la unele contradicții existente în declarațiile sale în legătură cu învinuirea de spionaj adusă lui PATRASCANU.

LENA CONSTANTE

- Deoarece, inițial, la anchetă, a negat să fi desfășurat vreo activitate trădătoare împreună cu PATRASCANU, apoi a recunoscut că a dus o astfel de activitate, după care a retractat afirmațiile sale susținând că asupra sa s-au exercitat presiuni fizice și morale - pentru ca ulterior să reia într-o altă versiune declarațiile sale acuzatoare - să precizeze care este realitatea.

Vasile Patilinetu

Cornel Onescu,

C. Onescu

Ion Medrea,

I. Medrea

Lefter Buru,

L. Buru

Grigore Răduică,

Teodor Vasiliu,

Evghenie Tănase

Evghenie Tănase